

Państwowy Instytut Naukowy
Instytut Śląski w Opolu
w 2014 roku

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

Opole 2015

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

**PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU
W 2014 ROKU**

**Sprawozdanie z działalności
i plan pracy na rok 2015**

Opole 2015

Redakcja: Bernard Linek
Korekta: Ewa Dawidejt-Drobek
Skład: Piotr Solga

ISBN 978-83-7126-308-8

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

www.instytutslaski.com

ul. Piastowska 17, 45-081 Opole

tel. +48 533336306 sekretariat@instytutslaski.com

Nakład: 100 egz. 3,2 ark. wyd.; 4 ark. druk.

Spis treści

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2014 ROKU (<i>Katarzyna Widera</i>).....	5
2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2014 ROKU (<i>Piotr Pałys</i>).....	8
3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2014 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2015 (<i>Bernard Linek</i>).....	10
4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2014 ROKU (<i>Michał Lis</i>).....	27
5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH W 2014 ROKU (<i>Brygida Solga</i>).....	34
6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W 2014 ROKU (<i>Ewa Golec</i>)	39
7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W 2014 ROKU (<i>Robert Wieczorek</i>).....	43
8. SPRZEDAŻ PUBLIKACJI W 2014 ROKU (<i>Magdalena Moj</i>)	45
9. PROMOCJA I OBSŁUGA MULTIMEDIALNA W 2014 ROKU (<i>Piotr Solga</i>).....	47
10. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA INSTYTUT ŚLĄSKI W 2014 ROKU (<i>Brygida Solga</i>).....	49
11. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2014 ROKU (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH) (<i>Ewa Golec</i>).....	51

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2014 ROKU

1.1. Rada Naukowa

Kadencja 2012–2016

Przewodniczący: prof. dr hab. Krystian Heffner (do 30.09.2014 r.)

Zastępcy przewodniczącego: prof. dr hab. Michał Lis, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO

Członkowie: dr Monika Choroś, prof. dr hab. Krzysztof Frysztański, prof. dr hab. Andrzej Hanich, mgr Łucja Jarczak, prof. dr hab. Wiesława Korzeniowska (do 24.09.2014 r.), prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, prof. dr hab. Wojciech Kunicki, dr Bernard Linek, mgr Leokadia Drożdż, prof. UAM dr hab. Jerzy Sierociuk, dr Brygida Solga, dr Józef Szymeczek, prof. dr hab. Bogusław Wyderka (od 10.12.2014 r.).

1.2. Dyrekcja

Dyrektor	dr inż. Katarzyna Widera
Zastępca dyrektora ds. naukowych (p.o.)	dr Bernard Linek
Pełnomocnicy dyrektora:	
ds. organizacji działalności naukowej	dr Piotr Pałys (od 30.04.2014 r.)
ds. wydawniczych	mgr Robert Wieczorek
ds. sprzedaży i kolportażu	mgr Magdalena Moj (od 01.09.2014 r.)
ds. promocji i obsługi medialnej	mgr Piotr Solga

1.3. Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych

ZAKŁAD BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH

Kierownik zakładu – prof. dr hab. Michał Lis

Samodzielnicy pracownicy naukowcy:

dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN–IS,
dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN–IS,
prof. dr hab. Bogusław Wyderka.

Pozostali pracownicy naukowcy:

dr Maciej Borkowski (do 30.06.2014 r.),
dr Monika Choroś,
dr Bernard Linek,
dr Marek Mazurkiewicz,
dr Marzena Muszyńska,

dr Piotr Pałys,
mgr Leokadia Drożdż,
mgr Agata Haas (do 15.08.2014 r.),
mgr Anna Jedynak,
mgr Piotr Solga (do 30.09.2014 r.).
Pracownicy badawczo-techniczni:
dr Ewa Dawidejt-Drobek,
mgr Łucja Jarczak.

ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH

Kierownik zakładu – dr Brygida Solga

Samodzielni pracownicy naukowci:

prof. dr hab. Krystian Heffner (do 30.09.2014 r.),
prof. dr hab. Robert Rauziński,
dr hab. Kazimierz Szczygieski, prof. wizyt.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Joanna Dybowska,
dr inż. Katarzyna Widera,
mgr Olaf Gwiżdż,
mgr Piotr Solga (od 01.10.2014 r.),
mgr Robert Wieczorek.

Pracownik badawczo-techniczny:

mgr Magdalena Moj (od 21.02.2014 r.).

BIBLIOTEKA

Kierownik – mgr Ewa Golec (na stanowisku kierownika do 31.08.2014 r.).

Pracownik – mgr Ewa Wróbel (do 30.06.2014 r.).

DZIAŁ KSIĘGOWOŚCI

Główna księgowa – mgr Krystyna Ogórkis,

Pracownik – Krystyna Klimek (do 30.09.2014 r.).

DZIAŁ ADMINISTRACJI I OBSŁUGI

Pracownicy:

Aldona Czyżewska – prowadzenie sekretariatu,
Barbara Tomaszek – pracownik kadrowo-administracyjny,
Czesław Bartkowiak – pracownik gospodarczo-administracyjny.

DZIAŁ PRAWNY

dr Małgorzata Magdziarczyk – radca prawny.

SPRAWY BHP

mgr Roman Raba.

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

mgr Barbara Tomaszek.

1.4. Stan i struktura zatrudnienia

Tabela 1

Stan zatrudnienia w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2011–2014

Kategoria pracowników	Lata			
	2014	2013	2012	2011
Naukowi	18	21	21	29
Badawczo-techniczni	3	2	3	2
Biblioteka	1	2	2	2
Księgowość	2	2	2	2
Administracja i obsługa	3	3	3	3
Razem	27	30	31	38

Stan na 31 grudnia.

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych.

Tabela 2

Pracownicy naukowi w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2011–2014

Stanowisko	2014	2013	2012	2011
Profesorowie:	6	7	10	15
z tytułem naukowym profesora	4	4	4	6
doktorzy habilitowani	2	3	6	9
Adiunkci:	7	8	6	9
doktorzy habilitowani	-	-	-	-
doktorzy	7	8	6	9
Asystenci:	5	6	5	5
doktorzy	-	-	-	-
magistry	5	6	5	5
Razem	18	21	21	29

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych, wg stanu na dzień 31.12.2014 r. W wykazie uwzględniono osoby przebywające na urloпах bezpłatnych w 2012 r.

Katarzyna Widera

2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2014 ROKU

W roku 2014 Rada Naukowa PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu zbierała się czterokrotnie, każdorazowo przy frekwencji umożliwiającej podejmowanie prawomocnych decyzji. Poszczególne posiedzenia odbyły się 26 marca, 25 czerwca, 24 września oraz 10 grudnia.

Posiedzenie w dniu 26 marca, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Krystiana Heffnera, rozpoczęło się ogłoszeniem wyników Konkursu o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzynków. Kapituła przyznała Nagrodę mgr. Kamilowi Kotasowi (Uniwersytet Wrocławski) za pracę pt. „Dzieje Chałupek 1742–1918”, napisaną pod kierunkiem dr hab. Elżbiety Kościk, prof. UW. Ponadto Kapituła postanowiła przyznać także wyróżnienie. Otrzymał je mgr Marcin Musiał (Uniwersytet Wrocławski) za pracę pt. „Między ideą a formą finalną. Czynniki wpływające na formę w procesie jej kształtowania na przykładzie reformackiego kościoła i klasztoru św. Antoniego we Wrocławiu”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Kaszuby.

Następnie dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera wraz z główną księgową PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu mgr Krystyną Ogórkis przedstawiły informację na temat bieżącej sytuacji Instytutu, która wynikała z poważnego zmniejszenia dotacji statutowej (o blisko 20%). W trakcie dyskusji ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, poinformował o liście do minister nauki i szkolnictwa wyższego, prof. dr hab. Leny Kolarskiej-Bobińskiej w sprawie sytuacji PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.

W trakcie posiedzenia zaznajomiono także członków Rady z opracowaną przez zespół kierowany przez prof. dr. hab. Roberta Rauzińskiego ofertą badań skierowaną do Polskiej Grupy Energetycznej. Następnie jednogłośnie przyjęto sprawozdanie Komisji ds. Oceny Niezależnych Pracowników Naukowych w PIN – Instytucie Śląskim, przedstawione przez jej przewodniczącego, ks. dr. hab. Andrzeja Hanicha, prof. PIN-IŚ. Komisja pozytywnie, z jednym wyjątkiem, zaopiniowała aktywność naukowo-badawczą pracowników tej grupy. Rada jednogłośnie przegłosowała również zgłoszoną przez p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka korektę planu pracy PIN – Instytutu Śląskiego na rok 2014 oraz zgłoszoną przez dyrektora placówki dr inż. Katarzynę Widerę kandydaturę dr. Marka Mazurkiewicza na funkcję rzecznika dyscyplinarnego w PIN – Instytucie Śląskim.

Posiedzenie Rady Naukowej w dniu 25 czerwca poprowadził zastępca przewodniczącego Rady prof. dr hab. Michał Lis. Po wysłuchaniu informacji głównej księgowej mgr Krystyny Ogórkis pozytywnie zaopiniowano sprawozdanie finan-

sowe PIN – Instytutu Śląskiego za 2013 r. Rada przyjęła także korektę planu pracy PIN – Instytutu Śląskiego na rok 2014. Zapoznano się również z projektem planu pracy na rok 2015. Także ten dokument zyskał akceptację Rady.

Kolejne posiedzenie odbyło się 24 września. Przewodniczył prof. dr hab. Krystian Heffner. Na wstępie jednogłośnie przyjęto rezygnację prof. dr hab. Wiesławy Korzeniowskiej z członkostwa w Radzie Naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Wysłuchano także informacji dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyny Widery i p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka na temat aktualnej sytuacji placówki. Rada jednogłośnie przegłosowała także zaproponowane przez p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka korekty planów pracy PIN – Instytutu Śląskiego na rok 2014 oraz na rok 2015.

Ostatnie w roku 2014 posiedzenie Rady miało miejsce 10 grudnia. Prowadzący obrady zastępca przewodniczącego Rady prof. dr hab. Michał Lis pogratulował prof. dr hab. Jerzemu Sierociukowi otrzymanej z rąk prezydenta Rzeczypospolitej nominacji profesorskiej. Poinformował również o otrzymanych przez członków Rady prestiżowych wyróżnieniach – Laurze Człowieka Kultury dla prof. dr hab. Teresy Smolińskiej oraz Nagrodzie imienia Karola Miarki dla ks. dr. hab. Andrzeja Hanicha, prof. PIN-IŚ.

Rada zapoznała się z komunikatem dotyczącym przebiegu i wyniku wyborów uzupełniających do Rady Naukowej, ogłoszonych w związku z wygaśnięciem 30.09.2014 r. mandatu prof. dr. hab. K. Heffnera. Na nowego członka Rady Naukowej placówki wybrany został prof. dr hab. Bogusław Wyderka. Dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera poinformowała, że od 28 października prof. dr hab. Krystian Heffner jest ponownie członkiem Rady Naukowej na podstawie nominacji minister kultury i dziedzictwa narodowego Małgorzaty Omilanowskiej.

W związku z faktem, że prof. dr hab. Krystian Heffner przestał być pracownikiem PIN-IŚ, niezbędne okazało się przeprowadzenie wyboru przewodniczącego Rady Naukowej. Na stanowisko przewodniczącego Rady Naukowej zgłoszono kandydatury prof. dr. hab. Krystiana Heffnera oraz prof. dr. hab. Bogusława Wyderki. Ponieważ w trakcie głosowania obaj kandydaci otrzymali równą liczbę głosów, Rada na wniosek prowadzącego obrady prof. dr. hab. Michała Lisa zarządziła powtórne głosowanie. Również i tym razem głosy rozłożyły się po równo. W tej sytuacji prof. dr hab. Michał Lis zaproponował przełożenie głosowania na kolejne posiedzenie, co zostało jednogłośnie zaakceptowane.

Piotr Pałys

3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2014 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2015

3.1. Ogólna charakterystyka działalności jednostki

Instytut Śląski jest placówką funkcjonującą już ponad osiemdziesiąt lat w przestrzeni naukowej Śląska, Polski i Europy. W Opolu funkcjonuje od 1957 r. Od 1991 r. posiada status Państwowego Instytutu Naukowego i jest dzisiaj jedynym spadkobiercą powstałego w 1934 r. w Katowicach Instytutu Śląskiego.

Misja i strategiczne cele Instytutu na lata 2010–2020 zostały sformułowane przez Radę Naukową kadencji 2009–2012. Ta pierwsza zawiera się w haśle: Uczmy się Śląska, które jest deklaracją pozytywnego stosunku wspólnoty pracowników do spuścizny regionu i wartości europejskich z zachowaniem odpowiedzialności wobec społeczeństwa polskiego, w obrębie którego placówka funkcjonuje; jednocześnie z poszanowaniem zasad etyki zawodowej.

Instytut prowadzi przez wszystkie dekady funkcjonowania ożywioną działalność badawczą, wydawniczą i edukacyjną. Aktywność badawcza ma charakter interdyscyplinarny i koncentruje się w obrębie takich dyscyplin naukowych, jak: historia, politologia, geografia, demografia, socjologia, ekonomia i polityka społeczna. Jej celem strategicznym jest poszerzenie wiedzy w obszarach:

- kultury duchowej i materialnej Śląska,
- przeszłości, teraźniejszości i przyszłości społeczeństwa śląskiego,
- wkładu Śląska w dziedzictwo kulturowe Polski i Europy,
- miejsca i roli Śląska w systemie gospodarki europejskiej,
- procesów społeczno-ekonomicznych na Śląsku w ujęciu przestrzennym.

Profil badawczy i zainteresowania naukowe zespołu Instytutu związane są przede wszystkim ze Śląskiem, ale w swych badaniach podejmuje on również kwestie polsko-czeskie, polsko-niemieckie oraz problematykę miejsca regionu w strukturach europejskich.

Instytut wnosi wkład w rozwój nauki polskiej, podejmując zagadnienia nieobecne lub marginalizowane w badaniach ośrodków ogólnopolskich. Głównym odbiorcą efektów tej pracy jest społeczeństwo regionu oraz przedstawiciele władz regionu. Dzięki prowadzonym badaniom i przygotowywanym ekspertyzom placówka odgrywa ważną rolę w kształtowaniu świadomości regionalnej oraz spełnia rolę zaplecza eksperckiego dla władz różnego szczebla. Instytut prowadzi także aktywną politykę naukową, zapraszając do współpracy środowiska naukowe z całej Polski oraz z obszaru historycznego Śląska, czyli także z Republiki Czeskiej i Nie-

miec. Aktywność pracowników przejawia się również przez organizowane konferencje, realizowane projekty naukowe oraz publikacje naukowe w Polsce i za granicą. Istotnym jej elementem jest popularyzacja wiedzy o Śląsku, nie tylko za pomocą środków stricte naukowych, ale też poprzez ożywioną działalność odczytową i kontakty z różnymi mediami.

Instytut funkcjonuje na podstawie ustawy o instytutach badawczych z 30.04.2010 r. Nadzór merytoryczny nad jego funkcjonowaniem sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Natomiast ocena jego poziomu naukowego, jakości prowadzonych badań oraz przyznawanie środków finansowych na działalność należy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zgodnie z założeniami reformy nauki z 2010 r. również w 2014 r. doszło do istotnego obniżenia dotacji podmiotowej dla Instytutu (o blisko 20% w stosunku do roku poprzedniego i blisko o połowę od rozpoczęcia reformy), co pogorszyło już wcześniej trudną sytuację finansową i spowodowało, po głębokiej restrukturyzacji w 2012 r., kolejne zwolnienia i odejścia pracowników naukowych i obsługi technicznej. Zwolnienia te dotknęły także młodych pracowników nauki, którzy zostali przyjęci po konkursach i początkowo byli finansowani ze środków własnych placówki. W związku z tymi działaniami poziom zatrudnienia zmienił się w porównaniu z końcem 2013 r., a zwolnienia dotknęły pracowników naukowych, gdyż obsługa placówki i budynku już wcześniej została zmniejszona. Ze względu na sytuację finansową PIN-IŚ w przypadku niektórych osób zmieniono również charakter zatrudnienia (część etatu, umowa). Z podobnych względów większość pracowników przebywała w 2014 r. na czasowych urloпах bezpłatnych.

W Instytucie kontynuowano także w 2014 r. program stażowy dla absolwentów uczelni wyższych, finansowany ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu. Tą drogą w pracach każdego z Zakładów uczestniczyła jedna osoba.

Doktor inż. Katarzyna Widera, dyrektor jednostki, reprezentowała w 2014 r. PIN – Instytut Śląski w Opolu na kilku spotkaniach:

- 14 maja na Konferencji inaugurującej Opolską Kartę Rodziny i Seniora, w której uczestniczyli m.in. Prezydent RP Bronisław Komorowski i Marszałek Województwa Opolskiego Andrzej Buła;
- 20 maja na konferencji pt. „Tradycje i przyszłość badań nad społecznościami lokalnymi w świetle nauk społecznych”, organizowanej z okazji 10-lecia Instytutu Studiów Społecznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu;
- 3 czerwca na XVI Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Uwarunkowania transferu wiedzy w regionie – wymiar ekonomiczny, społeczny i teryto-

rialny”, organizowanej przez Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej;

- 11 czerwca na uroczystym otwarciu centrum wsparcia biznesu MojaSiedzioba.pl w Fundacji Instytut Trwałego Rozwoju;

- 17 czerwca na posiedzeniu Rady Głównej Instytutów Badawczych, które odbyło się w Prószkowie k. Opola z okazji 80-lecia Instytutu Śląskiego.

Ponadto na zaproszenie władz uczelni brała udział w inauguracjach roku akademickiego 2014/2015:

- Uniwersytet Opolski (2.10.2014 r.);

- Politechnika Opolska (6.10.2014 r.);

- Państwowa Wyższa Szkoła w Raciborzu (16.10.2014 r.).

Doktor Bernard Linek, p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych, uczestniczył w imieniu Dyrekcji Instytutu w następujących spotkaniach:

- 16–17.05.2014 r. wziął udział w kolejnej Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich (KRUŚ) w Zabrze-Katowicach, zorganizowanej przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach. W trakcie spotkania dyskutowano o zasadach funkcjonowania Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki oraz wspólnych projektach KRUŚ, w szczególności „Dniach Uniwersytetów Śląskich”, „Atlasie pogranicza polsko-czeskiego” i „Polsko-czeskiej encyklopedii Śląska”;

- 18.11.2014 r. otworzył w gmachu Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego współorganizowaną przez PIN-ÍS konferencję „Opolszczyzna a Łużyce na tle ogólnokrajowym. W 50-lecie zinstytucjonalizowanej współpracy”.

Doktor Bernard Linek wspólnie z dr. Piotrem Pałysem oraz mgr. Piotrem Solgą (zastępującym prof. Michała Lisa) w ramach jubileuszu 80-lecia Instytutu Śląskiego odwiedzili 20.10.2014 r. Instytut Serbołużycki w Budziszynie. W trakcie wizyty odbyło się otwarte kolokwium zatytułowane: „Instytut Śląski – 80 lat w służbie nauki (Šleski institut – 80 lět w službje wědomosće)”, połączone z promocją książki dr. P. Pałysa *Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948*, wydanej w 2014 r. przez Instytut Śląski.

Na majowym spotkaniu KRUŚ wyznaczono lidera projektu „Encyklopedii” oraz stworzono Zespół ds. Projektu Encyklopedii. Funkcji lidera podjął się Uniwersytet Opolski. Z inicjatywy prof. Janusza Słodczyka, prorektora OU, 18 czerwca odbyło się w Opolu spotkanie Zespołu, w trakcie którego ustalono, że projekt zostanie zgłoszony do Polsko-Czeskiego Programu Operacyjnego, a fiszkę projektową przygotuje Zespół do jesieni 2014 r. PIN-ÍS w pracach tego gremium reprezentuje dr B. Linek.

Ksiądz dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, aktywnie uczestniczył w pracach Rady Głównej Instytutów Badawczych, do którego to ciała został wybrany rok wcześniej na okres trzech lat jako reprezentant dziewięciu instytutów humanistycznych działających w Polsce. Dzięki jego staraniom Rada Główna odbyła w czerwcu 2014 r. wyjazdowe posiedzenie w Opolu i Prószkowie, które było elementem jubileuszu 80-lecia istnienia Instytutu Śląskiego.

Bieżące informacje o działalności naukowo-organizacyjnej Instytutu Śląskiego zamieszczano na stronie internetowej placówki (www.instytutslaski.com). Kontynuowano również wydawanie elektronicznych newsletterów, które publikowane są z częstotliwością półrocznika. W 2014 r. przygotowano trzeci i czwarty numer wydawnictwa. Zostały one rozesłane instytucjom i osobom współpracującym z Instytutem. Archiwalne numery periodyku są dostępne również na stronie placówki.

W roku 2014 najważniejszym wydarzeniem naukowo-organizacyjnym był jubileusz 80-lecia Instytutu Śląskiego. Rozpoczęło go 16 czerwca wyjazdowe posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych, grupującej wszystkie pozauniwersyteckie placówki naukowe, które odbyło się w podopolskim Prószkowie. Obradami kierował przewodniczący Rady, prof. dr hab. Leszek Rafalski. W trakcie posiedzenia Rady dyrektor PIN-IŚ dr inż. K. Widera zaprezentowała jej członkom jego strukturę, realizowane projekty oraz plany na przyszłość.

Dzień później, w Sali Orła Białego Sejmiku Województwa Opolskiego, miały miejsce główne punkty obchodów 80-lecia Instytutu Śląskiego. Licznie przybyłych gości, w tym byłych i obecnych pracowników Instytutu, członków Rady Naukowej PIN-IŚ, członków Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciele opolskich uczelni wyższych, organów samorządu terytorialnego i władz państwowych, powitała dyrektor placówki dr inż. K. Widera. W pierwszej części odczytano listy gratulacyjne, w tym od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Zabrali w niej również głos przedstawiciele regionalnego świata polityki. Ważnym elementem obchodów było wręczenie przez Barbarę Kamińską, członka Zarządu Województwa Opolskiego, Romanowi Wawrzyńkowi, wieloletniemu przewodniczącemu Kapituły Nagrody im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków, Odznaki Honorowej „Za Zasługi dla Województwa Opolskiego”.

Kolejny punkt jubileuszu stanowiła międzynarodowa konferencja naukowa „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej”. Referat wprowadzający, pt. „Miejsce i role Instytutu Śląskiego”, wygłosił prof. dr hab. Michał Lis. Omówił on genezę powstania Instytutu oraz kolejne odslony działalności w zmieniających się uwarunkowaniach społeczno-politycznych i organizacyjnych. Przy okazji zaprezentowane zostało również okolicznościowe

wydawnictwo *80 lat Instytutu Śląskiego*, przygotowane pod redakcją dr inż. K. Widery. Zawiera ono poszerzoną wersję wykładu prof. Lisa, biogramy nieżyjących dyrektorów placówki autorstwa mgr Leokadii Drożdż oraz tekst dr. Bernarda Linka poświęcony ramom działania, polom funkcjonowania oraz stojącym przed Instytutem wyzwaniom organizacyjnym.

W przerwie konferencji uczestnicy mogli zapoznać się z towarzyszącą jej wystawą pt. „Ludzie Instytutu Śląskiego”. Złożyły się na nią m.in. postery prezentujące współtwórców placówki: Romana Lutmana, Seweryna Wysłoucha, Józefa Kokota, Ewy Wyglendy i Wiesława Lesiuka.

Kolejnym punktem programu konferencji była sesja zatytułowana „Polskie instytuty humanistyczne quo vadimus?”. W dyskusji prowadzonej przez przewodniczącego Rady Naukowej PIN-IŚ prof. dr. hab. Krystiana Heffnera wzięli udział dyrektorzy placówek o podobnym profilu naukowym. Poza Instytutem Śląskim reprezentowany był także Instytut Zachodni w Poznaniu, Instytut Kaszubski w Gdańsku oraz Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Drugą sesję, pt. „Europejska przestrzeń naukowa?”, moderował prof. dr. hab. Marek Szczepański z Uniwersytetu Śląskiego. Jej uczestnikami byli przedstawiciele zagranicznych instytutów współpracujących z Instytutem Śląskim (Opawa, Bautzen) bądź przedstawiciele instytutów podejmujących szerszą naukową współpracę międzynarodową. Wśród nich znaleźli się reprezentanci Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie i Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie.

Dużym wyzwaniem organizacyjno-naukowym była kolejna edycja międzynarodowej konferencji naukowej z cyklu „Colloquium Opole”. Odbyła się ona w dniach 2–4.11.2014 r. pt. „Dziesięć lat razem w Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia”. Współorganizowało ją po raz kolejny Muzeum Śląskie w Görlitz oraz po raz pierwszy Uniwersytet w Ostrawie.

Konferencja dokonała retrospekcji ćwierćwiecza 1989–2014 i zmian, jakie zaszły w Polsce, Czechach i Niemczech w tym okresie. Była również próbą refleksji nad sposobem oddziaływania akcesji do UE w minionych 10 latach na wzajemne relacje między narodami i obraz Śląska. Drugim celem nadrzędnym konferencji była próba wyznaczenia możliwych perspektyw i kierunków rozwoju zarówno całej Unii, jak również historycznego Śląska, podzielonego między Polskę, Czechy i Niemcy. Spotkanie uświetnili dwaj byli przewodniczący Parlamentu Europejskiego prof. dr inż. Jerzy Buzek i dr Hans-Gert Pöttering, którzy wygłosili referaty wprowadzające „Colloquium”. Część ta została połączona z uroczystością nadania im tytułów Honorowego Obywatela Miasta Opola.

3.2. Struktura organizacyjna

Pracownicy naukowcy oraz badawczo-techniczni PIN-IŚ skupieni byli w dwóch interdyscyplinarnych zespołach: Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych oraz w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych. W ramach tego pierwszego funkcjonują dwie pracownie: Pracownia Badań nad Stosunkami Językowymi na Śląsku oraz Pracownia Badań Onomastycznych. Także w strukturze ZBRiL działają dwa zespoły celowe: Pracownia Badań Społecznych i Centrum Badań nad Migracjami Zagranicznymi.

W strukturze organizacyjnej Instytutu Śląskiego funkcjonują również na zasadach odrębnych: biblioteka, archiwum zakładowe, dział księgowości, dział administracji i obsługi oraz dział prawny.

3.3. Działalność naukowa

Tematyczny plan pracy naukowej na 2014 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej PIN-IŚ 26.06.2013 r. W związku ze zmianami w zatrudnieniu kilkakrotnie dokonywano jego korekty. Ostatecznie realizowano 18 tematów w sześciu blokach tematycznych. Pięć spośród nich było częściowo bądź całkowicie finansowanych ze środków własnych placówki. Sześć spośród tych tematów, przede wszystkim rozprawy doktorskie i prace mające się stać podstawą przewodu habilitacyjnego, zostały przedstawione i omówione na wewnętrznych zebraniach pracowników jednostki.

Po przeprowadzeniu procedury konkursowej dodatkowe środki na prowadzenie w 2014 r. badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktorskich, zostały przyznane dr. Markowi Mazurkiewiczowi na realizację tematu „Mniejszość niemiecka w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich po 1989 r.”, mgr Magdalenie Moj na realizację tematu „Procesy demograficzne na obszarach wiejskich województwa opolskiego w l. 1988–2014” oraz mgr. Piotrowi Soldze na temat: „Społeczne konsekwencje wprowadzenia odnawialnych źródeł energii na Śląsku Opolskim”.

Poza tym Instytut realizował w 2014 r. cztery projekty finansowane z innych środków państwowych (Narodowe Centrum Nauki, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) oraz projekt finansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego pt. „Regionalna platforma informacyjna dla mieszkańców i samorządów Dolnego Śląska e-Dolny

Śląsk” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W roku 2014 wydano bądź współwydano dziesięć publikacji książkowych. Pracownicy placówki zorganizowali siedem konferencji naukowych. Materiały z nich (programy, referaty, tezy wystąpień i omówienia dyskusji) dostępne są na stronie internetowej Instytutu. Opracowano również trzy ekspertyzy na potrzeby Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz samorządu województwa opolskiego. Profesor dr hab. Michał Lis był recenzentem rozprawy doktorskiej na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu wydaje czasopismo naukowe „Studia Śląskie”, które w 2013 r. powróciło do formuły półrocznika. W roku 2014 wprowadzono zasadę tematów wiodących dla poszczególnych tomów. Tom 74 zgromadził teksty pod wspólnym mianownikiem „Wieś śląska – zderzenie kultur”. Tom 75 poświęcony był przede wszystkim problematyce nawiązującej do tematu: „Śląsk a europejskie systemy społeczne i gospodarcze”. Jednocześnie zmieniono szatę graficzną „Studiów”, dostosowując ją do monograficznego charakteru poszczególnych tomów. Pismo znajduje się na Liście Czasopism Punktowanych MNiSW. W roku 2014 utrzymało 6 punktów.

W zakresie działalności wydawniczej PIN – Instytut Śląski w Opolu współpracował przede wszystkim ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski. Poza tym książki wydano wspólnie z Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach, Muzeum Historii Katowic oraz Muzeum w Gliwicach. Wydanie publikacji dofinansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polsko-Niemiecka Fundacja na Rzecz Nauki.

Wzorem poprzednich lat kontynuowano cykl otwartych, comiesięcznych zebrań naukowych pod nazwą „Środy w Instytucie Śląskim”. W ich trakcie prezentowano przede wszystkim książki pracowników i współpracowników Instytutu. Wyjątkiem było wystąpienie dr. Edmunda Pjecha z Instytutu Serbołużyckiego z Budziszyna, który 7 maja wygłosił referat: „Polityka oświatowa a mniejszości narodowe w Niemczech w latach 1918–1990”.

16 stycznia 2014 r. Ewa Dawidejt-Drobek, pracownik badawczo-techniczny Instytutu, obroniła na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego rozprawę doktorską pt. „Kształtowanie obrazu przeszłości w krajobrazie kulturowym Nysy po drugiej wojnie światowej (przekazy symboliczne w sferze publicznej)”, napisaną pod kierunkiem dr hab. Janiny Hajduk-Nijakowskiej, prof. Uniwersytetu Opolskiego.

Książd dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, otrzymał 22.10.2014 r. w Bibliotece Śląskiej w Katowicach Nagrodę im. Karola Miarki, przyznaną przez marszałków województw opolskiego i śląskiego. Podkreślono dokonania naukowe Laureata na polu pastoralno-teologicznym oraz w badaniach nad Kresowianami.

3.3.1. LICZBOWE EFEKTY PRACY NAUKOWEJ

Informacje przedstawione przez pracowników Instytutu Śląskiego w indywidualnych kwestionariuszach sprawozdawczych za 2014 r. wykazały zróżnicowany i wielostronny dorobek naukowy poszczególnych Zakładów oraz duże zaangażowanie pracowników jednostki w działania popularyzujące naukę. Pomimo zmniejszenia zatrudnienia i jego charakteru bez mała we wszystkich kategoriach zanotowano zwiększenia liczby prac i projektów w stosunku do poprzednich lat.

T a b e l a 3

Wyniki aktywności naukowej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2014 r.

Formy aktywności	Rok 2014
Prace opublikowane akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	67
Prace złożone do druku akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	45
Niepublikowane ekspertyzy, opinie, raporty, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień	4
Czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych	17
Czynny udział w krajowych konferencjach naukowych	26
Czynny udział w innych konferencjach i spotkaniach naukowych	9
Projekty finansowane lub dofinansowane ze środków: MNiSW, NCN, PNFN	5
Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych	2
Uczestnictwo w programach finansowanych z Unii Europejskiej	1
Inne projekty, prace zlecone	6
Projekty konferencyjne i wydawnicze sformułowane w 2014 r.	15

Objaśnienia skrótów: MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, NCN – Narodowe Centrum Nauki, PNFN – Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.2. PROJEKTY BADAWCZE, PROGRAMY NAUKOWE, PROJEKTY KONFERENCYJNE, PROJEKTY WYDAWNICZE, EKSPERTYZY, PRACE ZLECONE

Uczestnictwo w projektach finansowanych lub dofinansowanych ze środków MNiSW, NCN, PNFN

1. „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.” (dr Bernard Linek, dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż, mgr Piotr Solga);
2. „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej” (mgr Leokadia Drożdż);
3. „Słownik gwar śląskich” (prof. dr hab. Bogusław Wyderka, dr Marzena Muszyńska, mgr Agata Haas, mgr Anna Jedynak);
4. „Digitalizacja czasopisma Studia Śląskie t. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011” (mgr Ewa Golec, mgr Ewa Wróbel, mgr Piotr Solga);
5. „Colloquium Opole 2013. Totalitaryzm i pamiętanie” (mgr L. Drożdż, prof. dr hab. M. Lis, dr B. Linek);
6. „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. XVII (Suplement)” (dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ, dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak).

Uczestnictwo w programach badawczych Unii Europejskiej

1. „Cuius regio. Analiza sił spajających i destrukcyjnych w obrębie regionu określających przynależność osób (grup społecznych) oraz spójność społeczną jako zjawisko historyczne / Cuius Regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces destining the attachment of (groups of) persons to and the cohesion within regions as a historical phenomenon” – badania prowadzone w ramach programu realizowanego przez European Science Foundation (dr Bernard Linek).

Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych

1. „Nationalisierungsprozesse in Oberschlesien” w ramach projektu „Phantomgrenzen in Ostmitteleuropa”, realizowanego przez Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg (dr Bernard Linek);
2. „Usus aquarum. Mühlenbau, Wasser und Verkehr im hochmittelalterlichen Landesausbau Ostmitteleuropas (II) – Die Umgestaltung der Flusslandschaft beiderseits der Oder” (dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak).

Inne projekty złożone, prace zlecone

1. „Smaki polskie i opolskie – skarby dziedzictwa kulinarnego”, przygotowanie publikacji wspólnie z firmą „Party-Service Krzysztof Janikuła” (ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-ÍS);
2. „Identyfikacja transgranicznych potencjałów rozwoju społeczno-gospodarczego na polsko-czeskim przygraniczu”, konkurs Opus VIII NCN (prof. Krystian Heffner, dr Brygida Solga);
3. „Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950”, II wydanie publikacji wspólnie z DWPN (dr Bernard Linek);
4. „Encyklopedia Śląska i Transgraniczna Polsko-Czeskiego”, fiszka projektu flagowego złożona do Programu Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014–2020 (dr B. Linek);
5. Międzynarodowa konferencja naukowa „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”, wniosek do MNiSW oraz FWPN i PNFN (prof. dr hab. Michał Lis, dr Marek Mazurkiewicz);
6. „Czesi na Śląsku i w Ziemi Kłodzkiej po 1945 roku”, wybór źródeł i opracowanie monograficzne, wniosek do Ministerstwa Spraw Zagranicznych (dr Piotr Pałys);
7. „Mniejszość niemiecka w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich po 1989 roku”, wniosek do NCN (dr M. Mazurkiewicz);
8. „Analiza porównawcza społeczno-politycznego kontekstu wprowadzania odnawialnych źródeł energii na Opolszczyźnie i w Łużycach”, Preludium NCN (mgr Piotr Solga);
9. „Analiza strategii lokalnych funkcjonujących w województwie opolskim oraz ocena postępów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”, projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu województwa opolskiego (prof. dr hab. Robert Rauziński i zespół);
10. „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Turawa”, projekt zrealizowano na zlecenie Opolskiego Centrum Demokracji Lokalnej FRDL w Opolu (dr Joanna Dybowska).

Ekspertyzy, opinie, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień i niepublikowane raporty z badań opracowane w 2014 r.

1. Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Rafała Tkacza pt. „Specyfika wyborcza Śląska Opolskiego”, napisanej pod kierunkiem prof. UO Krzysztofa Zuby na

Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego (prof. dr hab. M. Lis);

2. Przygotowanie na zlecenie Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji opinii dotyczącej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym (prof. M. Lis, dr M. Mazurkiewicz);
3. „Analiza strategii lokalnych funkcjonujących w województwie opolskim oraz ocena postępów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”, projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu województwa opolskiego (prof. dr hab. R. Rauziński i zespół);
4. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Turawa”, projekt zrealizowano na zlecenie Opolskiego Centrum Demokracji Lokalnej FRDL w Opolu (dr J. Dybowska).

Projekty konferencyjne sformułowane w 2014 r.

1. „Colloquium Opole 2014: Dziesięć lat razem w Unii Europejskiej. Śląskie doświadczenia i perspektywy”, konferencja międzynarodowa (prof. M. Lis, dr M. Mazurkiewicz);
2. „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”, konferencja międzynarodowa (prof. M. Lis, mgr A. Jedynek);
3. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przywódcy, bohaterowie, wrogowie”, konferencja krajowa (dr B. Linek, mgr L. Drożdż);
4. „XII Opolski Festiwal Nauki” (mgr Olaf Gwiżdż);
5. „Ludność, migracje a rynek pracy” (prof. dr hab. R. Rauziński, dr J. Dybowska).

Projekty wydawnicze sformułowane w 2014 r.

1. „Studia Śląskie” t. 74 i t. 75 (dr Bernard Linek, mgr Robert Wieczorek);
2. „Słownik nazw miejscowych Śląska. Polsko-niemiecki i niemiecko-polski” (prof. PIN-İŚ dr hab. S. Sochacka, dr M. Choroś, mgr Ł. Jarczak);
3. „Colloquium Opole 2013. Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu” (prof. M. Lis i zespół);
4. „Studia z dziejów Prószkowa” (ks. prof. PIN-İŚ dr hab. A. Hanich);
5. „Smaki polskie i opolskie. Skarby dziedzictwa kulinarnego” (ks. prof. PIN-İŚ dr hab. A. Hanich);

6. „W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym” (dr P. Pałys);
7. „Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950” (dr B. Linek);
8. „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.” (dr B. Linek i zespół);
9. „Wielka Wojna, mały region. Pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej” (dr B. Linek);
10. „Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich” (dr M. Mazurkiewicz);
11. „Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku do 2035 r.” (dr B. Solga, prof. R. Rauziński).

3.3.3. DZIAŁALNOŚĆ W KOMISJACH RZĄDOWYCH, KOMITETACH NAUKOWYCH ORAZ RADACH NAUKOWYCH

Pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu wchodzili w 2014 r. w skład wielu komisji, komitetów naukowych, rad naukowych oraz rad redakcyjnych czasopism krajowych i zagranicznych.

Tabela 4

Działalność pracowników w gremiach rządowych i naukowych

Formy działalności	Rok 2014
Działalność w komisjach rządowych	3
Działalność w międzynarodowych komitetach naukowych	2
Działalność w radach naukowych (z wyjątkiem PIN – Instytutu Śląskiego)	3
Działalność w zespołach, komitetach, radach, kolegiach programowych i redakcyjnych czasopism i serii naukowych polskich i zagranicznych	28
Członkostwo z wyboru w międzynarodowych towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	3
Członkostwo z wyboru w polskich towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych (z wyjątkiem Stowarzyszenia Instytut Śląski)	9
Honorowe tytuły, odznaczenia, nagrody i wyróżnienia	1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.4. ORGANIZACJA NAUKOWYCH KONFERENCJI, WYKŁADÓW I PROMOCJI

W roku 2014 Instytut Śląski był organizatorem bądź współorganizatorem następujących konferencji:

1. „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole–Prószków 16–17.06.2014 r.;
2. 14. Międzynarodowa „łódzka” konferencja z geografii politycznej pt. „Geograficzno-polityczne aspekty transgranicznej ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage)”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Uniwersytet Łódzki, Łopuszna 15–17.08.2014 r.;
3. „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Muzeum Śląskie w Görlitz, Uniwersytet w Ostrawie, Opole 2–4.11.2014 r.;
4. „Opolszczyzna a Łużyce na tle ogólnokrajowym. W 50-lecie zinstytucjonalizowanej współpracy”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego, Stowarzyszenie Polsko-Serbołużyckie Pro Lusatia, Opole 18.11.2014 r.;
5. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przywódcy – bohaterowie – wrogowie”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach, Opole 26.11.2014 r.;
6. „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”, organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole 4.12.2014 r.;
7. „Ludność i migracje a rynek pracy”, organizatorzy: Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole 17.12.2014 r.

W roku 2014 w ramach otwartych zebrań naukowych „Środy w Instytucie Śląskim” odbyły się następujące wykłady:

1. dr hab. Aleksander Kwiatek, prof. UO: „Między Wschodem a Zachodem – Śląsk w II Rzeczypospolitej”, wykład połączony z promocją „Studiów Śląskich” 2013, t. 72, 15.01.2014 r.;
2. dr Ewa Dawidejt-Drobek: „Nie o wszystkim decydowała Warszawa – jak po wojenni mieszkańcy Nysy czynili swoim obce miasto”, 19.02.2014 r.;

3. dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż, prof. UO, mgr Olaf Gwiżdż, mgr Robert Wieczorek: „Opolszczyzna – Instytut Śląski – socjologiczne warsztaty doktoranckie”, 19.03.2014 r.;
4. prof. dr hab. Michał Lis: „Współczesne społeczeństwo Śląska Opolskiego”. Wykład połączony z promocją autorskiej książki *Śląsk Opolski w warunkach transformacji ustrojowej państwa od 1989 roku*, 23.04.2014 r.;
5. dr Edmund Pjech, Serbski instytut w Budziszynie: „Polityka oświatowa a mniejszości narodowe w Niemczech w latach 1918–1990”, 7.05.2014 r.;
6. dr Piotr Pałys: „Kwestia łużycka na arenie międzynarodowej w latach 1945–1948”, wykład połączony z prezentacją monografii autorstwa dr. Pałysa pt. *Państwa słowiańskie wobec Łużyc 1945–1948*, 29.10.2014 r.;
7. dr Renata Kobylarz-Buła, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu: „O upamiętnieniu trudnej historii Łambinowic. Wyzwania i możliwości”. Wykład połączono z prezentacją publikacji: *Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu. Colloquium Opole 2013*; 19.11.2014 r.;
8. ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-İS: „Zasłużeni proboszczowie parafii prószkowskiej w XIX i XX wieku. Prezentacja wybranych postaci”. Uczestnicy spotkania mogli także zapoznać się ze zredagowanym przez dr. hab. A. Hanicha tomem zatytułowanym *Studia z dziejów Prószkowa*, 10.12.2014 r.

Na zebraniach pracowników PIN – Instytutu Śląskiego zostały wygłoszone następujące referaty:

1. mgr Robert Wieczorek: „Program Operacyjny Kapitał Ludzki jako sposób na mobilizację społeczności regionalnej? Studium socjologiczne na przykładzie województwa opolskiego” – zarys rozprawy doktorskiej, 29.01.2014 r.;
2. mgr Piotr Solga: „Społeczny kontekst wprowadzania innowacji technologicznych w Polsce i Niemczech na przykładzie wybranych źródeł energii odnawialnych (OZE) – pytania i hipotezy”, koncepcja monografii, 23.04.2014 r.
3. mgr Anna Jedynak: „Nazwy własne w polskich komediach (XVIII–XIX w.)”, założenia dysertacji doktorskiej, 28.05.2014 r.;
4. dr Marek Mazurkiewicz: „Spór o pamięć. Polityczne następstwa wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich”, tezy przygotowanej do druku publikacji postdoktorskiej, 29.09.2014 r.;

5. dr Bernard Linek i mgr Piotr Solga: „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.”, założenia i stan prac nad projektem, 29.10.2014 r.;
6. dr Marzena Muszyńska: „Słowotwórstwo gwar śląskich. Formacje werbalne”, koncepcja rozprawy, 24.11.2014 r.

Ponadto pracownicy wzięli czynny udział w wielu konferencjach i spotkaniach naukowych. Szczegóły podają sprawozdania poszczególnych zakładów.

3.4. Współpraca zagraniczna

PIN – Instytut Śląski w Opolu w 2014 r. współpracował z partnerami z Republiki Czeskiej: Instytut Śląski w Opawie, Uniwersytet Śląski w Opawie, Uniwersytet w Ostrawie, oraz z Niemiec: Muzeum Śląskie w Görlitz, Uniwersytet Marcina Lutra w Halle-Wittenberdze, Uniwersytet Ruhry w Bochum, Centrum Badawcze Historii i Kultury Europy Środkowo-Wschodniej przy Uniwersytecie w Lipsku (Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas).

3.5. Współpraca krajowa

Współpracę z krajowymi placówkami naukowymi realizowano przez wspólne organizowanie konferencji naukowych, wspólną realizację projektów naukowo-badawczych, wymianę tekstów do publikacji we własnych organach publikacyjnych, wydawanie wspólnych materiałów, udział przedstawicieli w gremiach naukowych i wydawnictwach partnera (rady naukowe, rady redakcyjne), wzajemne recenzowanie tekstów do druku i publikacji, udział recenzencki lub promotorski w przewodach awansowych, konsultacje i przygotowywanie pisemnych ekspertyz, prowadzenie zamówionych badań naukowych, organizowanie wykładów gościnnych i odczytów itp. Współpraca z poszczególnymi partnerami obejmowała jedną z wyżej wspomnianych form, niektóre z nich lub wszystkie.

3.6. Inne formy aktywności naukowej, popularyzacja wyników badań

Podobnie jak w latach ubiegłych najbardziej popularnymi formami dodatkowej aktywności naukowej i popularyzatorskiej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu były w 2014 r.: wykłady, odczyty, spotkania naukowe oraz publikacje artykułów i felietonów historycznych w prasie codziennej i społecz-

no-politycznej; ponadto pracownicy Instytutu gościli w radiu, prezentując wypowiedzi, wywiady i komentarze.

Pracownicy Instytutu przygotowywali recenzje wydawnicze, recenzje projektów badawczych, byli powoływani jako recenzenci w pracach awansowych – doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Konsultowali projekty badawcze przygotowywane w regionie. Ponadto uczestniczyli w promocji wydawnictw naukowych.

W ramach współpracy z organizacjami naukowymi i innymi placówkami naukowymi oraz administracją rządową i samorządową pracownicy Instytutu uczestniczyli w następujących gremiach: Rządowej Radzie Ludnościowej, Komitecie Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Komitecie Badań nad Migracjami PAN, Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, European Association for Population Studies, Polskim Towarzystwie Socjologicznym, Towarzystwie Urbanistów Polskich, Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, Opolskim Obserwatorium Terytorialnym, Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia w Opolu.

Ekspertem w dziedzinie „Dziedzictwo kulinarne” Zespołu ds. Produktu Tradycyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych była dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-İŞ. Pełniła ona również funkcję eksperta w Regionalnej platformie informacyjnej dla mieszkańców i samorządu Dolnego Śląska przy Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu.

W ramach XII Opolskiego Festiwalu Nauki PIN – Instytut Śląski w Opolu przygotował kilka propozycji, dzięki którym uczestnicy imprezy mieli możliwość zapoznania się z efektami badań naukowych oraz możliwościami ich wykorzystywania w wielu dziedzinach życia. Złożyła się na to prezentacja najnowszych publikacji Instytutu o tematyce historycznej, językoznawczej i społecznej w trakcie pikniku naukowego. W trakcie dnia drzwi otwartych w Instytucie można było obejrzeć wystawę pt. „Monografie miast śląskich w zbiorach biblioteki Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu”, przygotowaną przez mgr Ewę Golec i mgr Ewę Wróbel. Można było także podyskutować z dr Joanną Dybowską na temat problemu, jakim są procesy depopulacyjne zachodzące w województwie, a także wysłuchać wykładu pt. „Relacje polsko-niemieckie w nazwach miejscowych” oraz porozmawiać z prelegentkami dr Moniką Choroś i mgr Łucją Jarczak.

3.7. Plan pracy w zakresie działalności statutowej oraz zamierzenia badawcze na 2015 r.

Tematyczny plan pracy naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu na 2015 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej

25.06.2014 r. Obejmuje on 18 tematów badawczych, zgrupowanych w sześciu głównych blokach problemowych:

- I. Dzieje Górnego Śląska od XVIII w. jako obszaru styku kultur,
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski,
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza,
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska,
- V. Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa,
- VI. Procesy przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Ponadto na 2015 r. zaplanowano kontynuację realizacji wieloletnich projektów badawczych: „Słownik gwar śląskich” (kier. prof. dr hab. Bogusław Wyderka) i „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska” (kier. dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-ÍS) oraz zakończenie projektu „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.” (kier. dr Bernard Linek, projekt finansowany z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki).

Planowany na 2015 r. rozwój prac badawczych oraz rozwój kadry naukowej uzależniony jest od sytuacji finansowej placówki.

Bernard Linek

4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2014 ROKU

Plan pracy realizowany był przez zespół liczący 16, a następnie 13 pracowników – czterech samodzielnych (w tym dwóch profesorów tytularnych i dwóch doktorów habilitowanych na stanowisku profesora), pięciu doktorów na stanowisku adiunktów i jednej na stanowisku pracownika badawczo-technicznego oraz trzech magistrów na stanowisku asystentów i pracowników badawczo-technicznych.

Prace badawcze obejmowały cztery bloki tematyczne:

- I. Dzieje Górnego Śląska od XVIII w. jako obszaru styku kultur – 3 tematy, z których dwa znajdują się w fazie przygotowania ostatecznego opracowania. Ksiądz dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, zakończył pracę nad biografią drugiego administratora apostolskiego Śląska Opolskiego pt. „Ksiądz Emil Kobierzycki – ordynariusz Śląska Opolskiego w latach 1951–1956”, a prof. Michał Lis rozpoczął przygotowania do syntetycznego opracowania pt. „Górny Śląsk. Zarys dziejów od połowy XX w.”;
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski. Spośród 4 tematów – 2 miały charakter rozpoczęcia badań: „Słownik nazw miejscowych Śląska. Polsko-niemiecki i niemiecko-polski” (prof. Stanisława Sochacka, dr Monika Choroś i mgr Łucja Jarczak) oraz: „Słownictwo gwar śląskich. Formacje imienne” (mgr Anna Jedynak);
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza – 1 temat realizowany przez dr Ewę Dawidejt-Drobek. Został on zakończony opracowaniem monograficznym pt. „Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej”;
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska – 3 tematy, w tym 2 rozpoczęte przez mgr Leokadię Drożdż – „Kongres Polaków w Republice Czeskiej (1990–2010)” oraz dr Marka Mazurkiewicza – „Niemcy w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich po 1989 r.”.

Pracownicy Zakładu kontynuowali wieloletnie granty: kierowany przez prof. dr. hab. Bogusława Wyderkę (z zespołem – dr Marzena Muszyńska, mgr Anna Jedynak, mgr Agata Haas) – „Słownik gwar śląskich”; kierowany przez prof. PIN-IŚ dr hab. Stanisławę Sochacką (z zespołem dr Monika Choroś i mgr Łucja Jarczak) – „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. 17 – Suplement A-Ż”. Także realizowany pod kierownictwem dr. Bernarda Linka (z zespołem – dr Moni-

ka Choroś, mgr Leokadia Drożdż i mgr Piotr Solga) – „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.”.

Profesor S. Sochacka wraz z zespołem (dr M. Choroś i Ł. Jarczak) uczestniczyła w projekcie pt. „Regionalna platforma informacyjna dla mieszkańców i samorządu Dolnego Śląska”, realizowanym na podstawie zamówienia publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Pracownicy Zakładu złożyli 11 projektów wydawniczych: dr B. Linek (red.) i mgr Robert Wiczorek (ZBRiL) – „Studia Śląskie” t. 74 i t. 75; prof. S. Sochacka, dr M. Choroś, mgr Ł. Jarczak – „Słownik nazw miejscowych Śląska. Polsko-niemiecki i niemiecko-polski”; prof. M. Lis i zespół – „Colloquium Opole 2013. Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu”; ks. prof. PIN-IŚ dr hab. A. Hanich (red.) – „Studia z dziejów Prószkowa”; tenże – „Smaki polskie i opolskie. Skarby dziedzictwa kulinarnego”; dr P. Pałys (red.) – „W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym”; dr B. Linek – „Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950” (II wydanie); dr B. Linek i in. (red.) – „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX w.”; dr B. Linek (i in., red.) – „Wielka Wojna, mały region. Pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej”; dr Marek Mazurkiewicz – „Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich”.

Nie na wszystkie projekty udało się pozyskać dofinansowanie, co przy trudnej sytuacji finansowej spowodowało przełożenie ich druku na kolejny rok.

Pracownicy Zakładu uczestniczyli w międzynarodowych programach naukowych:

- dr B. Linek, „Cuius Regio. Analiza sił spajających i destrukcyjnych w obrębie regionu określających przynależność osób (grup społecznych) oraz spójność społeczną jako zjawisko historyczne”, projekt realizowany na Uniwersytecie Wrocławskim, finansowany przez European Science Foundation;

- dr B. Linek, „Nationalisierungsprozesse in Oberschlesien“, projekt realizowany przez Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, subprojekt projektu „Phantomgrenzen in Ostmitteleuropa“;

- dr M. Choroś, mgr Ł. Jarczak, „Usus aquarum. Mühlenbau, Wasser und Verkehr im hochmittelalterlichen Landesausbau Ostmitteleuropas – Die Umgestaltung der Flusslandschaft beiderseits der Oder”, projekt realizowany przez Uniwersytet w Lipsku.

W ramach zakładu przygotowano i przeprowadzono – we współpracy ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski – 3 projekty konferencji naukowych:

– „Colloquium Opole 2014: Dziesięć lat razem w Unii Europejskiej. Śląskie doświadczenia i perspektywy”, konferencja międzynarodowa, organizatorzy: prof. M. Lis, dr M. Mazurkiewicz;

– „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”, konferencja międzynarodowa, organizatorzy: prof. M. Lis, mgr A. Jedynak;

– „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przywódcy, bohaterowie, wrogowie”, konferencja krajowa, organizatorzy: dr B. Linek, mgr L. Drożdż.

W dniach 16–17.06.2014 r. odbyły się obchody 80-lecia istnienia Instytutu Śląskiego. W ramach obchodów odbyła się sesja wyjazdowa Rady Głównej Instytutów Badawczych. Jej członkowie wzięli również udział w konferencji pt. „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej”. Referat wprowadzający pt. „Miejsce i role Instytutu Śląskiego” wygłosił prof. M. Lis.

Pracownicy Zakładu przygotowywali merytorycznie cykl otwartych wykładów naukowych pn. „Środy w Instytucie Śląskim”. Pomysłodawcą i głównym organizatorem ich jest prof. M. Lis. Do października wspierała go dr Ewa Dawidejt-Drobek, następnie obowiązki jej przejął dr P. Pałys. W roku 2014 w ramach Śród wystąpili również pracownicy Zakładu: dr E. Dawidejt-Drobek – „Nie o wszystkim decydowała Warszawa – jak powojenni mieszkańcy Nysy czynili swoim obce miasto”; prof. M. Lis – „Współczesne społeczeństwo Śląska Opolskiego”; dr P. Pałys – „Kwestia łużycka na arenie międzynarodowej w l. 1945–1949”; ks. prof. A. Hanich – „Zasługi proboszczowie parafii Prószków w XIX i XX w.”.

W XII Opolskim Festiwalu Nauki udział wzięli: dr M. Choroś i mgr Ł. Jarczak (wykład i prezentacja pt. „Relacje polsko-niemieckie w nazewnictwie miejscowym”), dr E. Dawidejt-Drobek i mgr O. Gwiżdż zaprezentowali najnowsze publikacje Instytutu.

Zakład zapewnia koordynację prac w dorocznym Konkursie o nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków na najlepszą pracę magisterską dotyczącą Śląska. Fundatorem nagrody jest rodzina patronów Nagrody. Funkcję sekretarza Kapituły Nagrody pełniła mgr L. Drożdż.

Konferencje międzynarodowe poza Polską:

– 15–16.05.2014 r., Lwów, Państwowy Uniwersytet Lwowski, „IX Vseukraïns’kaja naukovopracticnaja konferencija”, referat dr E. Dawidejt-Drobek i prof. PO dr. hab. Wiesława Drobka pt. „Ideologiczno-polityczne konteksty kulturowych szlaków turystycznych na przykładzie pogranicza nysko-jesenickiego”;

– 26–27.06.2014 r., Racibórz–Opawa, Uniwersytet Karola w Pradze i Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Katowicach, dr P. Pałys wziął udział w konferencji pt. „Ludzie na granicy. Społeczne, handlowe, kulturalne, sportowe i turystyczne kontakty Racibórz – Opawa”. W trakcie konferencji wygłosił referat pt. „Kaschny czy Kašny? Czeski epizod w biografii byłego burmistrza Raciborza”;

– 3.10.2014 r., Trutnov, dr P. Pałys wziął udział w posiedzeniu Czesko-Polskiej Kłodzkiej Komisji Historyków. W jego trakcie dr Pałys wygłosił referat pt. „Działania Improvizowanego Pociągu Pancernego »Moskva« na ziemi kłodzkiej w czerwcu 1945 r.”.

Konferencje międzynarodowe w kraju:

– 13–15.05. 2014 r., Poznań, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, pracownicy PIN-IŚ wzięli udział w konferencji pt. „Wpływ języka niemieckiego na strukturę gramatyczną i leksykalną dialektów słowiańskich”. Referaty wygłosili prof. PIN-IŚ dr hab. S. Sochacka („Etymologia nazwy Wschowa w świetle kontaktów językowych polsko-niemieckich”) i prof. B. Wyderka („Zapożyczenia niemieckie w gwarach śląskich”);

– 29–30.05.2014 r., Katowice–Rybnik, Uniwersytet Śląski, dr B. Linek wziął udział w konferencji „Region w państwie. Państwo w regionie. Górny Śląsk w państwie Hohenzollernów i Habsburgów (1742–1918)”. W jej trakcie wygłosił referat pt. „Górnoślązacy w Reichstagu na przełomie XIX i XX w. Kampanie wyborcze. Role polityczne. Relacje z wyborcami”;

– 15–18.08.2014 r., Łopuszna, uczestnicząc w 14. Międzynarodowej „łódzkiej” konferencji „Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage”, zorganizowanej przez Katedrę Geografii Politycznej i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Łódzkiego, Komisję Geografii Politycznej i Historycznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Stowarzyszenie Instytut Śląski i PIN – Instytut Śląski w Opolu, dr Ewa Dawidejt-Drobek wraz ze współautorem (dr hab. Wiesław Drobek, prof. PO) zaprezentowała referat „The transborder heritage protection in Euroregion Praded” również dla uczestników Międzynarodowego Kongresu Geografów, którzy wzięli udział w sesji wyjazdowej International Geographical Union – Commission Geography Tourism, Leisure and Global Change;

– 20–22.09.2014 r., Gniezno, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, dr hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ, brała udział w konferencji pt. „Funkcje nazw własnych w kulturze i komunikacji”, wygłosiła referat pt. „Uwagi o funkcjach imion zakonnych”;

– 25–26.09.2014 r., Opole–Suchy Bór, Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego, Karlstadt University i Uniwersytet w Kijowie, mgr L. Drożdż wzięła udział w konferencji „Oświata i kultura Europy Środkowej po poszerzeniu Unii Europejskiej”, gdzie wygłosiła referat pt. „Projekty naukowo-badawcze realizowane w Instytucie Śląskim po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”;

– 22–23.10.2014 r., Wrocław, Uniwersytet Wrocławski, dr E. Dawidejt-Drobek wzięła udział w konferencji pt. „Atomizacja czy integracja europejska? – transgraniczność w perspektywie (wielo)pedagogiki”, przedstawiła referat pt. „Poznawczo-edukacyjny wymiar turystyki kulturowej na polsko-czeskim i polsko-niemieckim pograniczu” (współautor dr hab. W. Drobek, prof. PO);

– 20–21.11.2014 r., Wrocław, Uniwersytet Wrocławski, dr E. Dawidejt-Drobek uczestniczyła w konferencji pt. „Przewodniki w kulturze”. W trakcie konferencji wygłosiła referat pt. „Przewodniki turystyczne w kontekście kreowania pamięci kulturowej. Oswajanie lokalnego dziedzictwa tzw. Ziem Odzyskanych” (współautor dr hab. W. Drobek, prof. PO).

Konferencje krajowe poza Instytutem Śląskim:

– 31.05.2014 r., Góra św. Anny, dr B. Linek wygłosił referat pt. „Powojenne represje wobec ludności niemieckiej na Górnym Śląsku” na spotkaniu zorganizowanym przez Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce;

– 2–4.06.2014 r., Białystok, Uniwersytet Białostocki, prof. dr hab. B. Wyderka wzięła udział w konferencji „Odkrywanie słowa – historia i współczesność”. Zaprezentował referat pt. „O uwarunkowaniach zmian językowych (na Śląsku w szczególności)”;

– 24–26.09.2014 r., Warszawa, Uniwersytet Warszawski, prof. dr hab. B. Wyderka uczestniczył w konferencji „Słowiańskie słowniki gwarowe – tradycja i nowatorstwo”, wygłosił referat pt. „Słownik gwar śląskich – założenia i zmiany”;

– 26–27.11.2014 r., Poznań, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, prof. B. Wyderka na konferencji „Język w regionie – region w języku” wygłosił referat pt. „Zmiany w dialektach polskich w XX w.”.

Konferencje popularnonaukowe:

– 20.02.2014 r. w ramach cyklu „Twarze Opola” prof. M. Lis wygłosił referat pt. „Wiesław Lesiuk (1943–2003). Sylwetka naukowa profesora”. Spotkanie zorganizowało Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu;

– 27–28.03.2014 r. prof. PIN–IŚ dr hab. S. Sochacka wzięła udział w spotkaniu odbytym w Kudowie-Zdroju poświęconym „Słownikowi polsko-czeskiemu

nazw geograficznych ziemi kłodzkiej”. Do tego spotkania przygotowała wprowadzenie i wzięła udział w debacie;

– 24.05.2014 r., Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny, prof. dr hab. M. Lis przedstawił wykład „Powstania śląskie w historii i edukacji”;

– 30.05.2014 r., Kamień Śląski, Deutsch-Europäisches Bildungswerk w Hesji, dr B. Linek w ramach seminarium pt. „Begegnungen und Verständigung von Mensch zu Mensch im Dienste der Verständigung im gemeinsamen Europa” wygłosił wykład pt.: „Imaginiertes Oberschlesien: Mythen und Helden in den nationalen Diskursen”;

– 6–7.06.2014 r., Kamień Śląski, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, dr B. Linek wygłosił wykład „Kwestia »odniemczania« po 1945 r.” w ramach seminarium pt. „Mniejszości we współczesnej Europie – tło historyczne i ustawodawstwo”;

– 11.10.2014 r., Zabrze, Komenda Hufca ZHP, prof. M. Lis wygłosił wykład „Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech w Zabrzu 1920–1939”;

– 20.10.2014 r., Budziszyn, Instytut Serbołużycki, kolokwium „Instytut Śląski – 80 lat w służbie nauki” – dr B. Linek, dr P. Pałys prezentacja placówki;

– 19.11.2014 r., Jarnołtówek, Uniwersytet Opolski, konferencja „Śląsk Opolski jako region wspólnoty obywatelskiej”, dr M. Mazurkiewicz – referat pt. „Wielokulturowy Śląsk Opolski – perspektywa politologiczna”;

– 24.11.2014 r., Opole, Miejska Biblioteka Publiczna, dr P. Pałys – prelekcja pt. „Kwestia łużycka na arenie międzynarodowej w latach 1945–1948”.

Kształcenie kadr naukowych

Pracownicy Zakładu powoływani byli jako promotorzy i recenzenci w rozprawach doktorskich:

– ks. dr hab. A. Hanich, prof. PIN–IS – otwarte 2 przewody doktorskie (na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II oraz na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego);

– prof. M. Lis, recenzja rozprawy doktorskiej Rafała Tkacza pt. „Specyfika wyborcza Śląska Opolskiego”, na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Doktor B. Linek jest członkiem międzynarodowej organizacji naukowej – Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen, a dr P. Pałys – towarzystwa naukowego – Maćica Serbska wedomostne towarstwo / wedomostne towarstwo / wissenschaftliche Gesellschaft oraz Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego. Profesor M. Lis jest członkiem Rady Naukowej Międzynarodowego Centrum Studiów Śląskich (Wrocław, Opawa, Opole, Katowice).

Pracownicy Zakładu są członkami rad naukowych w kraju: Rady Naukowej Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny (prof. M. Lis), Rady Naukowej Muzeum Wsi Opolskiej (prof. B. Wyderka), Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Onomastycznej PAN (prof. S. Sochacka), Komisji Historycznej PAN Oddziału Katowickiego, Polsko-Czeskiej i Polsko-Słowackiej Komisji PAN w Katowicach/Cieszynie (prof. M. Lis), Polskiego Towarzystwa Językoznawczego (dr M. Muszyńska), Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (prof. B. Wyderka).

Profesor PIN-IŚ dr hab. S. Sochacka pełni funkcję eksperta w Regionalnej platformie informacyjnej dla mieszkańców i samorządu Dolnego Śląska przy Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu oraz eksperta w zakresie dziedzictwa kulinarnego w Urzędzie Marszałkowskim w Opolu. Była członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych Opolskiego Urzędu Marszałkowskiego – w zakresie dziedzictwa kulinarnego.

Pracownicy Zakładu uczestniczyli w przygotowaniu zleconej przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji opinii (prof. M. Lis, dr M. Mazurkiewicz) dotyczącej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym.

Pełnią także funkcje w periodykach naukowych: „Górnośląskich Studiach Socjologicznych”, Seria Nowa, US Katowice (Rada Naukowa – M. Lis), „Pro Lusatia. Opolskie Studia Łużyckoznawcze” (P. Pałys – red. naczelny, M. Lis i A. Hanich – członkowie Rady Naukowej), „Studiów Śląskich” (Rada Redakcyjna – A. Hanich, S. Sochacka i Komitet Redakcyjny – B. Linek – redaktor naczelny, M. Lis, B. Wyderka – członkowie).

Ksiądz prof. A. Hanich jest członkiem Rady Głównej Instytutów Badawczych VIII kadencji

Michał Lis

5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH W 2014 ROKU

W roku 2014 w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych zaszły istotne zmiany organizacyjne oraz kadrowe. Nowym pracownikiem został mgr Piotr Solga, dotychczas zatrudniony w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych, natomiast mgr Magdalena Moj została zatrudniona na pełny etat. W ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Opolu staż zawodowy realizowała mgr Anna Nowak. Kierownikiem Pracowni Badań Społecznych została dr Joanna Dybowska. W grudniu 2014 r. w Zakładzie zatrudnionych było 9 osób, w tym 2 profesorów, 3 adiunktów, 3 asystentów i pracownik badawczo-techniczny.

Prace badawcze pracowników Zakładu – podobnie jak w 2013 r. – skupione były wokół zagadnień związanych z rolą i miejscem Śląska w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa oraz procesem przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską. Kontynuowano następujące zagadnienia szczegółowe:

- formowanie się ruchu społecznego a współczesne problemy śląskich miast,
- ewolucja procesów migracyjnych na Śląsku w kontekście europejskim,
- prognoza demograficzna w regionach śląskich do 2030 r.,
- aktywność mieszkańców województwa opolskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- demografia Dolnego Śląska i Śląska Opolskiego na przełomie XX i XXI w., ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich,
- depopulacja w przekroju terytorialnym województwa opolskiego w latach 1978–2011.

Zakres powyższych analiz poszerzono o kwestie odnoszące się do:

- społecznych konsekwencji wprowadzania odnawialnych źródeł energii,
- uwarunkowań ekologicznych rozwoju regionu opolskiego.

W roku 2014 pracownicy Zakładu opublikowali łącznie 18 pozycji, w tym 2 redakcje naukowe, natomiast 9 pozycji zostało przyjętych do druku (w sumie 27 pozycji). Doktor K. Widera była redaktorem publikacji pt. *80 lat Instytutu Śląskiego*, natomiast dr B. Solga redaktorem tematycznym czasopisma „*Studia Śląskie*” (t. 75), których wydawcą jest PIN – Instytut Śląski w Opolu.

Obok aktywności publikacyjnej wskazać należy także na szerokie uczestnictwo w konferencjach naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym oraz zagranicznych. Pracownicy Zakładu wzięli udział w 29 konferencjach naukowych, w tym 7 międzynarodowych, m.in.:

- II Ogólnopolska Konferencja Demograficzna pt. „Państwo, regiony i miasta wobec przemian demograficznych”, Opole–Kamień Śląski, 12–15.05.2014 r., Komitet Nauk Demograficznych PAN, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Politechnika Opolska, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Moderator sesji plenarnej: R. Rauziński, referat: J. Dybowska, K. Widera, „Demograficzne uwarunkowania i skutki depopulacji w województwie opolskim”;

- The 14th ‘Łódź’ International Political Geography Conference „Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage”, Łopuszna, 15–17.08.2014 r., University of Łódź, Silesian Institute in Opole, referat: K. Heffner, B. Solga, „Transborder relationships evolution and cultural heritage – the Polish-Czech boundary before and after EU accession”;

- „Crisis, Mobility and New Forms of Migration”, Cork 2–4.09.2014 r., University College Cork, referat: J. Dybowska, „Migrants – a hidden population”;

- Międzynarodowa konferencja z cyklu Colloquium Opole” pt. „10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”, Opole, 3–4.11.2014 r., PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Muzeum Śląskie w Görlitz, Uniwersytet Ostrawski, referat: B. Solga, „Migracje zagraniczne w województwie opolskim: charakter zjawiska i jego znaczenie”;

- Konferencja pt. „Śląsk Opolski jako region wspólnoty obywatelskiej”, Opole 19.11.2014 r., Instytut Politologii Uniwersytetu Opolskiego, referat: M. Moj, „Migracje zagraniczne i ich konsekwencje dla rodzin na przykładzie województwa opolskiego”;

- Konferencja międzynarodowa pt. „Die Schwächung des Nationalstaates? Transnationale Räume in Deutschland und Europa”, Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego, Zentrum für Interdisziplinäre Polenstudien der Europa-Universität Viadrina in Frankfurt (Oder), referat: P. Solga, „Gesellschaftliche und politische Akteure auf der Energiewendeszene. Ein unvermeidlicher Zusammenstoß der Interessengruppen?”.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski Zakład Badań Regionalnych i Lokalnych zorganizował konferencję pt. „Ludność, migracje a rynek pracy”

(17.12.2014 r.), będącą cyklicznym spotkaniem polityków społecznych z województw opolskiego, dolnośląskiego i śląskiego.

Pracownicy Zakładu współpracowali również przy organizacji następujących konferencji Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych: „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej” i towarzyszącej konferencji wystawy pt. „Ludzie Instytutu Śląskiego”, międzynarodowej konferencji pt. „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”, konferencji pt. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przywódcy – bohaterowie – wrogowie” oraz pt. „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”.

W ramach umowy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego we współpracy z Openfield Research&Communications w Zakładzie zrealizowano projekt pt. „Analiza strategii lokalnych funkcjonujących w województwie opolskim oraz ocena postępów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”, finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu województwa opolskiego. Na zlecenie Opolskiego Centrum Demokracji Lokalnej FRDL w Opolu opracowano ponadto „Diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Turawa”, będącą częścią szerszego projektu pt. „Nic o Nas bez Nas – wzmacnianie mechanizmów konsultacji społecznych w gminie Turawa”. Natomiast dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski był członkiem grupy roboczej ds. analizy i oceny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego oraz Programu Specjalnej Strefy Demograficznej.

Jednocześnie w 2014 r. pracownicy Zakładu opracowali szereg ofert badawczych do różnych podmiotów i instytucji regionalnych oraz do Narodowego Centrum Nauki. Były to:

- oferta badań w ramach konkursu pt. „Rewitalizacja obszarów miejskich oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych w województwie opolskim”, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego;
- oferta pt. „Rola Elektrowni »Opole« jako czynnika zmian społecznych i jej społecznej odpowiedzialności za zrównoważony rozwój społeczności regionalnej i lokalnej”, skierowana do Elektrowni Opole;
- propozycje badawcze w ramach projektu pt. „Współpraca ośrodków akademickich i przedsiębiorców Polski Zachodniej w celu komercjalizacji wiedzy”, koordynowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego;
- oferty badawcze pt. „Bilanse ludności i zasobów pracy jako narzędzie polityki przeciwdziałania bezrobociu w miastach i gminach Śląska Opolskiego do

2025 r.” oraz „Migracje zagraniczne i wewnętrzne jako istotny czynnik kształtujący sytuację demograficzną i sytuację na rynku pracy w województwie opolskim w świetle projektu Specjalnej Strefy Demograficznej”, skierowane do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu;

- projekt pt. „Identyfikacja transgranicznych potencjałów rozwoju społeczno-gospodarczego na polsko-czeskim przygraniczu”, złożony do konkursu Opus VIII NCN;

- projekt pt. „Analiza porównawcza społeczno-politycznego kontekstu wprowadzania odnawialnych źródeł energii na Opolszczyźnie i w Łużycach”, złożony do konkursu Preludium NCN.

Pracownicy Zakładu w dalszym ciągu byli członkami wielu instytucji naukowych i gremiów krajowych oraz regionalnych, w tym m.in.:

- Rządowej Rady Ludnościowej (prof. R. Rauziński, dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski),

- Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN (prof. R. Rauziński),

- Komitetu Badań nad Migracjami PAN (prof. R. Rauziński, prof. K. Heffner, dr B. Solga),

- Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (prof. K. Heffner, dr B. Solga),

- European Science Foundation (prof. K. Heffner),

- European Association for Population Studies (dr J. Dybowska),

- Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (mgr R. Wieczorek),

- Towarzystwa Urbanistów Polskich (dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski),

- Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej (dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski),

- Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego (dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski),

- Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Opolu (prof. R. Rauziński, dr B. Solga).

Za aktywny udział w pracach Rządowej Rady Ludnościowej wyróżniony został prof. R. Rauziński.

Utrzymano ponadto wysoką aktywność w komitetach i radach redakcyjnych wielu czasopism, m.in.:

- „Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN”,

- „Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN”,

- „Studia Regionalia” Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN,
- „Wieś i Rolnictwo” Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN,
- „Economy and Management Journal”,
- „Bulletin of Geography”,
- „Studia Śląskie”.

Należy zwrócić uwagę na aktywność organizacyjną pracowników Zakładu. Profesor K. Heffner jako prezes i dr B. Solga jako sekretarz aktywnie uczestniczyli w pracach statutowych Stowarzyszenia Instytut Śląski. Magister M. Moj łączyła pracę naukową z funkcją pełnomocnika dyrektora ds. sprzedaży i kolportażu oraz skarbnika Stowarzyszenia Instytut Śląski, realizując szereg prac związanych m.in. z przygotowaniem i rozliczeniem dotacji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na wydanie publikacji naukowych oraz organizację konferencji będących wspólnym przedsięwzięciem Stowarzyszenia i PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Magister P. Solga był natomiast pełnomocnikiem dyrektora ds. promocji i obsługi multimedialnej, a mgr R. Wieczorek – pełnomocnikiem dyrektora ds. wydawniczych.

Brygida Solga

6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W 2014 ROKU

I. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

1. Wydawnictwa zwarte

Stan księgozbioru w dniu 31.12.2013 r. 57 532 wol.

W 2014 r. przybyło 344 wol.

Wykreślono z inwentarza 6 wol.

Stan w dniu 31.12.2014 r. 57 870 wol.

Przybytki książek według sposobu nabycia:

Ogółem 344 wol., w tym kupno – 45 wol., wymiana – 190 wol. (w tym 44 z zagranicy), dary – 109 wol.

Wartość książek: zakupionych – 1728 zł, otrzymanych w ramach wymiany – 5890,02 zł oraz darów – 2822,50 zł.

2. Czasopisma

Stan w dniu 31.12.2013 r. 23 807 wol.

W 2014 r. przybyło 167 wol.

Wykreślono z inwentarza 1545 wol.

Stan w dniu 31.12.2014 r. 22 429 wol.

W 2014 r. biblioteka otrzymywała 95 tytułów czasopism bieżących (w tym 21 zagranicznych).

Czasopisma według sposobu nabycia:

Ogółem 95 tytułów, z tego kupno – 15, dary – 32 (w tym 6 zagranicznych), wymiana – 48 (w tym 15 zagranicznych).

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 363 zł.

Wartość czasopism otrzymanych w darze wyniosła 1007,50 zł (w tym z zagranicy 276,50 zł) oraz w ramach wymiany – 4322,98 zł (w tym 733,00 zł z zagranicy).

3. Zbiory specjalne

a. Kartografia

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 751 map oraz 118 map rękopiśmiennych.

b. Rękopisy

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 7232 teczek.

c. Ikonografia

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 3928 pozycji fotografii oraz 365 pozycji (1462 klatki) negatywów.

d. Mikrofilmy

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 386 zwojów.

e. Dokumenty elektroniczne

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 102 sztuki.

II. Udostępnianie

1. Czytelniczy

Z biblioteki korzystało 22 pracowników PIN – Instytutu Śląskiego oraz 149 osób spoza Instytutu.

2. Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 180 wol. wydawnictw zwartych i czasopism.

3. Czytelnia

Czytelnia była czynna w terminie 01.01.2014 – 31.08.2014 r. dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego pięć dni w tygodniu, dla osób z zewnątrz trzy dni w tygodniu, 01.09.2014 r. – 31.12.2014 r. dla pracowników cztery razy w tygodniu, dla osób z zewnątrz dwa dni w tygodniu.

Od 15.01.2014 do 28.02.2014 r. czytelnia dla osób spoza Instytutu była nieczynna. W tym czasie bibliotekarki brały udział w pracach Komisji ds. ubytowania zbiorów. Dokonywały przeglądu księgozbioru i przygotowywały listę czasopism A (rzadko wykorzystywane „pozaśląskie” czasopisma dokumentacyjne) oraz B (ogólnopolskie i międzynarodowe czasopisma społeczno-polityczne, które ze względu na brak bezpośrednich związków z misją i celami statutowymi PIN – Instytutu Śląskiego można skreślić z ewidencji). Spakowano do kartonów 1996 woluminów czasopism z grupy A, które zostały złożone w piwnicy.

Zubytковано 1545 roczników czasopism z grupy B i spakowano je do kartonów, z czego 436 roczników przekazano do opolskich bibliotek i dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.

Zarejestrowano 542 odwiedzin w czytelni, gdzie udostępniono 1427 wol. wydawnictw zwartych, 505 jednostek czasopism bieżących oraz 180 wol. jednostek zbiorów specjalnych (rękopisy, mapy i mikrofilmy).

4. Wypożyczalnia międzybiblioteczna
Sprowadzono 25 wol. wydawnictw zwartych, 2 wol. wydawnictw ciągłych dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego.
5. Pracownicy Instytutu w czytelni wykonali 1424 odbitki kserograficzne.

III. Wymiana

Biblioteka przekazała w ramach wymiany 231 wol. wydawnictw zwartych (w tym 48 dla odbiorców zagranicznych) oraz wydawnictwa ciągłe – 76 wol. (w tym 26 dla odbiorców zagranicznych).

Wartość przekazanych wydawnictw – 6027,00 zł.

IV. Opracowanie, informacja

1. Udzielano na bieżąco informacji bibliograficznych i bibliotecznych (w tym 90 telefonicznych) oraz odpisywano na e-maile czytelników.
2. Gromadzono materiały do bibliografii publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w 2014 r.
3. Prowadzono na bieżąco katalog komputerowy w systemie SOWA.

V. Sprawy inne

1. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego kontynuowała projekt uzyskany z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Digitalizacja czasopisma Studia Śląskie T. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011”, w wyniku którego kolejnych dwadzieścia tomów „Studiów Śląskich” zostało zdigitalizowanych i umieszczonych na stronie internetowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.
2. Do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego został przygotowany wniosek pn. „Digitalizacja i udostępnianie zbioru archiwalnego pt. »Dachau. Obóz koncentracyjny. Dokumenty«”, zgłoszony do programu Dziedzictwo Kulturowe – priorytet 6 – Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego.
3. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu przygotowała w ramach Opolskiego Festiwalu Nauki wystawę pt. „Monografie miast śląskich w zbiorach

Biblioteki Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu”.

4. Wirtualna Biblioteka Nauki to projekt realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach którego pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu mogą korzystać z następujących baz: Elsevier, Springer, Web of Science.
5. Od 01.04.2014 r. został decyzją Dyrekcji Instytutu wstrzymany zakup czasopism i książek do biblioteki.
6. Od 01.10.2014 r. wprowadzono opłaty dla osób spoza Instytutu za korzystanie ze zbiorów biblioteki oraz usługi reprograficzne wykonane w bibliotece.
7. Na bieżąco prowadzono ekspozycję nowości książkowych.

VI. Sprawy personalne

W roku 2014 w bibliotece zatrudnione były: mgr Ewa Golec (kierownik do 31.08.2014 r., od 01.09.2014 r. zatrudniona na 3/4 etatu), mgr Ewa Wróbel (zatrudniona do 30.06.2014 r.).

Ewa Golec

7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W 2014 ROKU

W roku 2014 opublikowano 10 pozycji o łącznej objętości 225,45 arkuszy wydawniczych, których nakład wyniósł w sumie 3,5 tys. egzemplarzy. Udział Instytutu w ogóle nakładu wyniósł 1,56 tys. książek.

Lp.	Tytuły opublikowane w 2014 r.	Objętość (w ark. wyd.)	Nakład (w tys. egz.)
1	<i>Colloquium Opole 2013: Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu</i> , pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, Bernarda Linka i Michała Lisa	14,00	0,2
2	Hanich Andrzej, <i>Smaki polskie i opolskie. Skarby dziedzictwa kulinarnego</i>	60,00	1,0 ^a
3	Linek Bernard, <i>Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950</i>	41,45	0,5 ^b
4	<i>80 lat Instytutu Śląskiego w Opolu</i> , pod. red. Katarzyny Widery	5,00	0,3
5	Pałys Piotr, <i>Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948</i>	35,00	0,2
6	<i>Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku. Sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014</i> , pod. red. Bernarda Linka	3,00	0,1
7	<i>Słownik etymologiczny nazw geograficznych. Tom XVI</i> , pod red. Stanisławy Sochackiej	21,00	0,2
8	„Studia Śląskie” 2014, t. 74	15,00	0,15
9	„Studia Śląskie” 2014, t.75	16,00	0,15
10	<i>Wielka Wojna – mały region. Pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej. Szkice i studia</i> , pod red. Sebastiana Rosenbauma, Bernarda Linka i Joanny Tofilskiej	15,00	0,7 ^c
Razem		225,45	3,5

^a Książka wydana we współpracy z Parafią św. Jerzego w Prószkowie. Instytutowi przypadło 100 egz. publikacji.

^b Książka wydana we współpracy z Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej. Instytutowi przypadło 80 egz. publikacji.

^c Książka wydana we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej – Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Oddział w Katowicach; Muzeum w Gliwicach; Muzeum Historii Katowic. Instytutowi przypadło 80 egz. publikacji

Nad przebiegiem prac związanych z wydawaniem książek czuwała Komisja Konkursowa ds. Wydawniczych pod przewodnictwem dr. B. Linka – p.o. dyrektora ds. naukowych. W skład komisji wchodzi także: dr B. Solga – przedstawiciel Stowarzyszenia Instytut Śląski oraz mgr E. Golec – kierownik biblioteki PIN-IŚ i mgr R. Wieczorek – pełnomocnik dyrektora ds. wydawniczych (sekretarz komisji). W lipcu 2014 r. na miejsce mgr E. Golec do komisji została powołana mgr M. Moj, pełnomocnik dyrektora ds. sprzedaży i kolportażu. W roku 2014 komisja zebrała się 10 razy. Podczas obrad zapadały decyzje związane z inicjowaniem i rozstrzygnięciem zapytań ofertowych dotyczących publikacji PIN-IŚ. Dyskutowane były także sprawy związane z rozpowszechnianiem wydanych publikacji oraz planów wydawniczych. Wstępnie na 2015 r. zostało zaplanowane wydanie 9 kolejnych publikacji o łącznej objętości ok. 119 ark. wyd. oraz łącznym nakładzie 1,55 tys. książek.

Robert Wieczorek

8. SPRZEDAŻ PUBLIKACJI W 2014 ROKU

W roku 2014 sprzedano łącznie 738 publikacji, spośród których najczęściej kupowano¹:

Lp.	Tytuł publikacji	Autor/redaktor	Liczba sprzedanych egz.	Cena 1 egz. w zł
1	<i>Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska</i> tom 16	Pod red. S. Sochackiej	82	25,00
2	<i>Smaki polskie i opolskie. Skarby dziedzictwa kulinarnego</i>	A. Hanich	75	65,00
3	<i>Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948</i>	P. Pałys	30	50,00
4	„Studia Śląskie”, tom 73	Pod red. B. Linka	29	20,00
5	„Studia Śląskie”, tom 72	Pod red. B. Linka	27	20,00
6	<i>Śląsk Opolski w warunkach transformacji</i>	M. Lis	25	25,00
7	<i>Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech (1922–1939)</i>	M. Lis	24	7,50
8	<i>Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX w.</i>	Pod red. M. Lisa, Ł. Jarczak, L. Drożdż	17	18,00
9	<i>Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego</i>	R. Rauziński, K. Szczypiński	16	20,00

Sprzedaż w poszczególnych miesiącach

2014 r.												
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	SUMA
30	30	48	160	40	36	66	42	88	125	43	30	738

Powyższe dane nie uwzględniają egzemplarzy autorskich (wg rozdzielnika), promocyjnych i bibliotecznych.

Odbiorcami publikacji PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu są: osoby fizyczne, biblioteki oraz księgarnie. Kwota uzyskana ze sprzedaży w 2014 r. wynosiła

¹ Sporządzono na podstawie faktur.

15 280,00 zł. W związku z ograniczeniem środków, które są do dyspozycji bibliotek naukowych oraz lokalnych, liczba zamawianych egzemplarzy jest niewielka. W roku 2014 wysłano pisma w sprawie nawiązania współpracy z innymi podmiotami prowadzącymi sprzedaż książek. Próby nawiązania kontaktów z księgarniami naukowymi i tzw. taniej książki nie przyniosły do tej pory oczekiwanych rezultatów.

W roku 2014 w ramach egzemplarzy autorskich, promocyjnych i bibliotecznych przekazano bezpłatnie 1412 publikacji.

Na stronie internetowej są zamieszczane informacje o nowościach (również w newsletterze), a w zakładce księgarnia wykaz publikacji wraz z ich opisem. Informacje o nowościach wydawniczych PIN-IS były zamieszczone na stronie Rady Głównej Instytutów Badawczych. Podmioty, które prenumerują czasopismo „Studia Śląskie”, były na bieżąco informowane o nowościach wydawniczych.

Magdalena Moj

9. PROMOCJA I OBSŁUGA MULTIMEDIALNA W 2014 ROKU

W roku 2014 funkcję pełnomocnika dyrektora ds. promocji i obsługi multimedialnej pełnił mgr Piotr Solga. Wykonywał różnorodne zadania z zakresu sektora IT oraz branży reklamowej, które usprawniały pracę Instytutu, pomagały w promowaniu jego osiągnięć (jak publikacje, wyróżnienia, konferencje naukowe), poprawiały wizerunek PIN-IŚ jako instytucji nowoczesnej oraz ułatwiały publiczny dostęp do wiedzy na temat jego działalności. Jednocześnie ograniczono koszty, które w przeciwnym razie musiałyby być ponoszone każdorazowo na wykonanie tych prac poza jednostką.

W roku 2014 zadania pełnomocnika obejmowały następujące dziedziny:

1. Administracja oficjalną stroną www Instytutu (www.instytutslaski.com) oraz skrzynkami poczty e-mail na serwerze [instytutslaski.com](http://www.instytutslaski.com) wraz z opracowaniem szaty graficznej, dbałością o niezakłócone funkcjonowanie i o terminowe rozliczanie opłat za utrzymanie serwera oraz domeny. Strona miała w 2014 r. niemal 44 tys. wyświetleń (średnio 120 wyświetleń dziennie). Ponadto z powodzeniem zredukowano koszty, przez decyzję o rezygnacji ze zbędnych domen zapasowych.
2. Administracja stroną facebookową www.facebook.com/instytutslaski, która skupia się na promowaniu internetowych aspektów działalności PIN-IŚ i skierowana jest do młodszego gremium. Strona ma obecnie 140 użytkowników, przy zerowych kosztach jej prowadzenia oraz promowania.
3. Administracja Biuletynem Informacji Publicznej <http://instytutslaski.biuletyn.info.pl> – dodawanie i aktualizacja ogłoszeń.
4. W roku 2014 w wyniku negocjacji pełnomocnika koszt utrzymania serwera BIP został zmniejszony o 15%, sam Biuletyn otrzymał nową szatę graficzną, interfejs lepiej dostosowany do użytku przez osoby niepełnosprawne (co od 2015 r. jest prawnym wymogiem), a opłata jest rozbita na dwie półroczne raty.
5. Nawiązanie współpracy i administracja kontem PIN-IŚ na portalu www.pol-int.org. Promocja Instytutu w naukowym gronie polsko- i niemcoznawców.
6. Techniczne opracowanie „Newsletterów” 2013 nr 2 (2) oraz 2014 nr 1 (3), które zawierają atrakcyjną wizualnie formę sprawozdania z działalności Instytutu. W ramach technicznego przygotowania wykonano prace z zakresu obróbki graficznej oraz DTP. „Newsleterty” mają ponad 300 odbiorców, z których ponad 100 każdorazowo czyta ich zawartość.

7. Techniczne opracowanie (obróbka graficzna, DTP, współpraca przy doborze koncepcji szaty graficznej) ulotek, plakatów oraz wystawy „Ludzie Instytutu Śląskiego” w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej”, która była elementem obchodów 80-lecia Instytutu Śląskiego. Podobne prace pełnomocnik wykonał także na potrzeby wszystkich pozostałych konferencji naukowych, jak również spotkań w ramach cyklu „Środy w Instytucie Śląskim”. Wyszczególnić należy tu konferencję „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”.
8. Obsługa foto-video konferencji i spotkań naukowych, późniejsza kompresja, obróbka i upublicznienie tych zapisów. W szczególności konferencji naukowej „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej” oraz konferencji naukowej „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”.
9. Praca z zakresu DTP przy przygotowaniu oficjalnego Sprawozdania z działalności PIN-IŚ w 2013 r. w formie książkowej.
10. Pomoc techniczna w przypadkach drobnych awarii sprzętu komputerowego oraz w zakresie jego obsługi. Obsługa multimedialna konferencji naukowych (funkcjonowanie rzutnika, laptopów, przełącznika slajdów, prezentacji multimedialnych). Konsultacje z serwisem w razie poważniejszych awarii sprzętu. Pomoc w doborze sprzętu w razie konieczności zakupu.

Powyższe prace były realizowane zgodnie z polityką minimalizacji kosztów. Instytut wносił jedynie nieuniknione opłaty za miejsca na serwerach i domeny oraz wydruku. Opracowanie techniczne odbywało się przy pomocy darmowych programów dostępnych na licencji *open source*.

Plany na rok 2015:

1. Dalsze prace nad stronami internetowymi PIN-IŚ (oficjalną, BIP, facebookową oraz w ramach platformy Pol-Int). Aktualizacje i poprawa szaty graficznej.
2. Kontynuacja prac nad serią newsletterów i sprawozdań oraz dalsza obsługa Instytutu w ramach prac DTP, foto-video, obróbki graficznej, wsparcia technicznego i konsultacji w zakresie sprzętu. Dalsze działania na rzecz promocji PIN-IŚ – szczególnie w Internecie.
3. Archiwizacja na nośnikach zewnętrznych dotychczasowych prac.
4. Samodzielne doszktałanie oraz śledzenie trendów w branży IT i dostosowywanie Instytutu do zmian oraz do nowych potrzeb użytkowników.

Piotr Solga

10. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA INSTYTUT ŚLĄSKI W 2014 ROKU

W roku 2014 Stowarzyszenie Instytut Śląski we współpracy z PIN – Instytutem Śląskim oraz dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydało dwie publikacje naukowe. Są to:

- *Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska*, t. XVI, Stanisława Sochacka (red.), PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole 2014;
- Piotr Pałys, *Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948*, PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole 2014.

Pierwsza z publikacji stanowi kontynuację wielotomowej serii wydawniczej, której celem jest zebranie i opracowanie pod względem źródłowo-interpretacyjnym pełnego dziedzictwa nazewniczego regionu opolskiego od X do XXI wieku. Przedsięwzięcie jest dziełem kilku pokoleń językoznawców związanych z Instytutem Śląskim w Opolu. Opracowanie i opublikowanie kolejnego – XVI – tomu, obejmującego hasła „Wrzesień-Żyznów”, kończy ważny etap realizacyjny długiego cyklu wydawniczego.

Książka autorstwa Piotra Pałysa jest efektem długoletnich badań nad tzw. kwestią łużycką po zakończeniu II wojny światowej, prowadzonych w archiwach i bibliotekach czeskich, niemieckich, polskich i serbskich. W książce uwzględniono także edycje źródeł oraz literaturę przedmiotu, podejmujące tematykę łużycką omawianego okresu.

W roku 2014 Stowarzyszenie Instytut Śląski, również dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zorganizowało 6 konferencji naukowych, w tym 3 o charakterze międzynarodowym. Są to:

- Konferencja naukowa pt. „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole–Prószków 16–17.06.2014 r.;
- 14. Międzynarodowa „łódzka” konferencja z geografii politycznej pt. „Geograficzno-polityczne aspekty transgranicznej ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage)”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Uniwersytet Łódzki, Łopuszna 15–17.08.2014 r.;
- Konferencja międzynarodowa pt. „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN –

Instytut Śląski w Opolu, Muzeum Śląskie w Görlitz (Niemcy), Uniwersytet w Ostrawie (Czechy), Opole 2–4.11.2014 r.;

– Konferencja pt. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przywódcy – bohaterowie – wrogowie”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach, Opole 26.11.2014 r.;

– Konferencja międzynarodowa pt. „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole 4.12.2014 r.;

– Konferencja pt. „Ludność i migracje a rynek pracy”, Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole 17.12.2014 r.

Konferencja pt. „Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej” była jednym z elementów obchodów 80. rocznicy założenia Instytutu Śląskiego. W konferencji uczestniczyli licznie przybyli goście, w tym byli i obecni pracownicy Instytutu, członkowie Rady Naukowej PIN – Instytutu Śląskiego, członkowie Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciele opolskich uczelni wyższych, organów samorządu terytorialnego i władz państwowych. Główne obrady odbyły się w Sali Orła Białego w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym „Ostrówek” Urzędu Marszałkowskiego w Opolu. W ramach konferencji odbyło się w Prószkowie koło Opola wyjazdowe posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych, w którym uczestniczyli przedstawiciele najważniejszych placówek naukowo-badawczych w kraju.

W roku 2014 w ramach umowy zawartej przez Stowarzyszenie z Zarządem Województwa Śląskiego powstało opracowanie pt. „Ekspertyza dotycząca delimitacji przestrzennej obszarów wiejskich w województwie śląskim”, wykonane na potrzeby „Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030”.

Brygida Solga

11. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2014 ROKU (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH)

Wykaz obejmuje publikacje pracowników Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu, które ukazały się w roku 2014 (z uzupełnieniami z lat wcześniejszych).

Bibliografia uwzględnia publikacje osób, które w roku 2014 były zatrudnione (w całości lub części etatu, przez cały rok bądź część roku) i akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu.

W obrębie każdego roku pozycje uszeregowane są alfabetycznie, na końcu zamieszczone są recenzje i redakcje czasopism.

CHOROŚ MONIKA

1. Augustin Weltzel i jego prace historyczne o Górnym Śląsku / Joseph Gregor ; [red. Hanna Jamry ; z jęz. niem. przeł. ... – Opole: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki, 2014. – 27, [1] s.: portr. ; 24 cm. – ISBN 978-83-88146-81-7.
2. Najstarsze nazwy miejscowe ziemi kozielskiej. – Mapa // Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie. – [T.] 17 (2014), s. 23-37.
3. O nazwach miejscowych ziemi niemodlińskiej // W: Ziemia niemodlińska: w kręgu historii i kultury / Niemodlińskie Towarzystwo Regionalne. [T.] 1. – Niemodlin: NTR, 2014. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 70-83. – ISBN 978-83-904481-9-0. – ISBN 978-83-7511-218-4.
4. Polityka władz wobec nazewnictwa górnosląskiego w okresie międzywojennym / ..., Łucja Jarczak. – Streszcz. ang. // Opolski Rocznik Muzealny. – T. 20 (2014), s. 111-123.
5. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska. T. 16, Wrzesień-Żyznów / pod red. Stanisławy Sochackiej ; [t. przygot. S. Sochacka – kier., ..., Łucja Jarczak] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – 198 s. ; 25 cm. – Bibliogr. – Wstęp także ang., niem. – ISBN 978-83-7126-300-2. – ISBN 978-83-7511-196-5.

DAWIDEJT-DROBEK EWA

6. Analiza i próba podsumowania 17 lat działalności Euroregionu Pradziad w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego / ..., Wiesław Drobek // W: Śląsk a europejskie systemy społeczne i gospodarcze / [red. tematyczni Michał Lis, Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 75). – Streszcz. ang., niem. – S. 51-69 : faks., fot.

7. Ideologiczno-polityczne konteksty kulturowych szlaków turystycznych na przykładzie pogranicza nysko-jesenickiego / ... Wiesław Drobek // W: Problemy aktywizacji rekreacyjno-ozdorowcoi dijal'nosti naselennja: materiały IX Vseukrains'koï naukovo-praktyčnoï konferencii z miżnarodnoju učastju, 15-16 travnia 2014 roku ; Ministerstvo Osviti i Nauki, Ministerstvo Molodi ta Sportu, Vseukrains'kyj obłasnj Centr Fyzyčnego Zdorov'ja Naselennja „Sport dlja Vsich”, Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, L'vivskij Deržavnyj Universytet Fyčyčnoï Kul'tury. – Lviv: LDUFK, 2014. – Bibliogr. – S. 281-286. – ISBN 978-966-345-285-2.

8. Źródło tożsamości, potencjał ekonomiczny czy świadectwo przeszłości?: współczesne wymiary dziedzictwa kulturowego na Śląsku Opolskim / ..., Wiesław Drobek // W: Region: współczesne przejawy dziedzictwa / pod red. nauk. Wandy Musialik. – Opole: Oficyna Wydawnicza PO, 2014. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 402). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 79-105. – ISBN 978-83-64056-90-1.

DROŹDŹ LEOKADIA

9-16. Biuletyn: Ośrodek Dokumentacyjny Kongresu Polaków w Republice Czeskiej ; Język – szkoła – przestrzeń jako determinanty rozwoju kultury Śląska Cieszyńskiego = Jazyk – Škola – prostor jako determinanty kulturního vývoje Těšínského Slezska ; Olza od pramene po ujście ; Pisarze Zaolzia: materiały pomocnicze dla szkół polskich w RC ; Płyniesz Olzo ; Polacy na Zaolziu 1920-2000 = Poláci na Těšínku ; Religijność na pograniczu, Polacy na Zaolziu ; Ruch wydawniczy Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w latach 1947-2011 // W: Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej / Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego. T. 3 / red. nauk. Zenon Jasiński, Bogdan Cimała. – Opole: INP UO, 2014. – S. 38-40: faks. ; 166-167: faks. ; 291: faks. ; 301-303: faks. ; 310-311: faks. ; 324-325: faks. ; 366-368: faks. ; 369-370: faks. – ISBN 978-83-7395-642-1.

17. Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. ..., Annemarie Franke, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 258, [1] s.: il. ; 24 cm. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czeši:

sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt., spis treści równol. pol., czes., niem. – Tekst częśc. czes., niem. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-302-6.

18-19. Dyrektorzy Instytutu Śląskiego: Roman Lutman (1897-1973), Teodor Musioł (1910-1995), Maurycy Horn (1917-2000), Józef Kokot (1916-1975), Bolesław Reiner (1925-1982), Wiesław Lesiuk (1943-2003) // W: 80 lat Instytutu Śląskiego / pod red. Katarzyny Widery ; wybór i koncepcja materiału ilustracyjnego ..., Bernard Linek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – S. 86-104: portr. – ISBN 978-83-7126-305-7. – ISBN 978-83-7511-202-3.

20. Wstęp / ..., Annemarie Franke, Bernard Linek, Michał Lis // W: Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. ..., Annemarie Franke, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 15-18. – ISBN 978-83-7126-302-6.

DYBOWSKA JOANNA

21. Depopulacja na obszarach wiejskich województwa opolskiego w latach 2002-2011. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Journal of Agribusiness and Rural Development: kwartalnik poświęcony problemom agrobiznesu i obszarów wiejskich: quarterly on problems of agribusiness and rural areas. – 2014, [z.] 2, s. 59-68: tab.

22. Nierejestrowana migracja a stan ludności Polski // W: Procesy gospodarczego i społecznego rozwoju wobec wyzwań współczesnego świata / red. nauk. Maria Bucka, Zbigniew Mikołajewicz ; Uniwersytet Opolski, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. Oddział w Opolu. – Opole: Wydaw. UO, 2014. – Streszcz. ang. – Bibliogr. S. – 383-398: tab. – ISBN 978-83-7395-610-0.

GOLEC EWA

23. Bibliografia publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w roku 2013 (oraz uzupełnienia z lat poprzednich) // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 42-56. – ISBN 978-83-7126-304-0.

24. Sprawozdanie z pracy biblioteki w roku 2013 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 37-40: tab. – ISBN 978-83-7126-304-0.

HANICH ANDRZEJ

25-27. Duszpasterstwo a język ojczysty mieszkańców Śląska Opolskiego przed 1945 rokiem, ze szczególnym uwzględnieniem parafii dekanatu prószkowskiego, w świetle niemieckich kościelnych schematyzmów wrocławskich ; Kościół katolicki na Śląsku Opolskim w latach 1945–1946, ze szczególnym uwzględnieniem parafii w dekanacie prószkowskim ; Przyczynek do dziejów duchowieństwa ziemi prószkowskiej // W: Studia z dziejów Prószkowa / red. ... [Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego]. – Opole ; Nowa Ruda: Wydaw. MARIA ; Prószków: Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego, 2014. – S. 75-113 ; 115-192: mapy ; 193-247 ; 267-271. – ISBN 978-83-64868-12-2.

28-29. Smaki polskie i opolskie: skarby dziedzictwa kulinarnego: 2500 wypróbowanych i polecanych przepisów na przysmaki kuchni domowej / wybór i oprac. ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ ; Prószków: ..., 2014. – 929, [2] s.: il. ; 30 cm. – Bibliogr. – Indeks. – ISBN 978-83-7126-303-3.

30. Studia z dziejów Prószkowa / red. ... [Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego]. – Opole ; Nowa Ruda: Wydaw. MARIA ; Prószków: Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego, 2014. – 271, [1] s., [2] s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl. ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-64868-12-2.

JARCZAK ŁUCJA

31. Polityka władz wobec nazewnictwa górnośląskiego w okresie międzywojennym / Monika Choroś, ... – Streszcz. ang. // Opolski Rocznik Muzealny. – T. 20 (2014), s. 111-123.

32. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska. T. 16, Wrzesień-Żytnów / pod red. Stanisławy Sochackiej ; [t. przygot. S. Sochacka – kier., Monika Choroś, ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – 198 s. ; 25 cm. – Bibliogr. – Wstęp także ang., niem. – ISBN 978-83-7126-300-2. – ISBN 978-83-7511-196-5.

LINEK BERNARD

33. Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 258, [1] s.: il. ; 24 cm. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt., spis treści równol. pol., czes., niem. – Tekst częśc. czes., niem. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-302-6.

34. Górnoląscy magnaci // *Fabryka Silesia*: kwartalnik. – 2014, nr 2, s. 46-47.
35. Górnolązacy w Krakowie na przełomie XIX i XX wieku: (w świetle wycieczek zielonościwkowych) // W: *Znowuż „z kuferkiem i chlebakiem” ...: tom poświęcony wielkiemu humaniście Julianowi Janczakowi* / red. Beata Konopska, Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Strauchold. – Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe, 2014. – (Spotkania Dolnośląskie ; t. 6). – S. 211-224. – ISBN 978-83-7977-078-6.
36. Górny Śląsk w cieniu wojny: węzłowe problemy badawcze // W: *Wielka Wojna, mały region: pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej: studia i szkice* / pod red. ..., Sebastiana Rosenbauma, Joanny Tofilskiej. – Katowice: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: Muzeum Historii Katowic ; Gliwice: Muzeum ; Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, 2014 – S. 12-25: il. – ISBN 978-83-7629-752-1.
- 37-38. Instytut Śląski w XXI wieku: ramy działania, pola funkcjonowania, wyzwania organizacyjne // W: *80 lat Instytutu Śląskiego* / pod red. Katarzyny Widery ; wybór i koncepcja materiału ilustracyjnego Leokadia Drożdż, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – S. 106-113: fot. – ISBN 978-83-7126-305-7. – ISBN 978-83-7511-202-3.
39. Klisza pamięci ?: Obóz pracy w Łambinowicach w świetle *Die ostdeutsche Tragödie* i *Die Hölle von Lamsdorf* // W: *Między historią a polityką: Śląsk w przestrzeni europejskiej: studia i szkice dedykowane Profesorowi Edmundowi Nowakowi* / pod red. Danuty Kisielewicz, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus ; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. UO, 2014. – S. 285-292. – ISBN 978-83-7395-628-5.
40. Lamsdorf: können Täter Opfer werden ? // W: *Deutsch-polnische Erinnerungs-orte* / Hrsg. von Hans-Henning Hahn, Robert Traba ; unter Mitarb. von Maciej Górny, Kornelia Kończal. Bd. 2, Geteilt / Gemeinsam. – Paderborn: Verl. Ferdinand Schöningh, 2014. – Bibliogr. – S. 365-377. – ISBN 978-3-506-77339-5.
41. Narodowe systemy kulturowe na Górnym Śląsku na początku XX wieku // W: *Górny Śląsk i Górnolązacy: wokół problemów regionu i jego mieszkańców w XIX i XX wieku* / pod red. Sebastiana Rosenbauma. – Katowice: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział ; Gliwice: Muzeum, 2014. – Bibliogr. – S. 38-48. – ISBN 978-83-7629-677-7.
42. Obóz władzy na Śląsku Opolskim // W: *Województwo śląskie 1945-1950: zarys dziejów politycznych* / pod red. Adama Dziuroka, Ryszarda Kaczmarka ; Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Katowicach. – Wyd. 2. – Katowice: IPN-KŚZpNP O, 2014. – S. 175-185. – ISBN 978-83-7629-760-6.

43. Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 56 s.: tab. ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-304-0.
44. Polacy w armii kajzera / z prof. Ryszardem Kaczmarkiem rozmawiają ..., Sebastian Rosenbaum. – Faks., fot. // *CzasyPismo: o historii Górnego Śląska*. – 2014, nr 1, s. 72-83.
45. Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945-1950 / Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – [Wyd. 2 popr.]. – Gliwice ; Opole: DWPN: PIN IŚ 2014. – 413 s.: tab. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-63995-15-7. – ISBN 978-83-7126-307-1. – ISBN 978-83-7511-216-0.
46. Silesian identity in the period of nation-states (1918-1945) // W: *Region divided: times of Nation-States (1918-1945)* / eds Marek Czapliński, Przemysław Wiszewski. – Wrocław: Publishing House eBooki.com.pl, 2014. – (*Cuius Regio? Ideological and Territorial Cohesion of the Historical Region of Silesia* ; vol. 4). – S. 163-198. – ISBN 978-83-927132-8-9.
47. Sprawozdanie z działalności naukowej w 2013 roku i zadania badawcze na rok 2014 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 10-26: tab. – ISBN 978-83-7126-304-0.
48. Totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / ..., Magdalena Moj // *Przegląd Zachodni*. – R. 70, nr 2 (2014), s. 335-336.
49. Wielka Wojna a Górny Śląsk: konteksty, projekty, potrzeby. – Faks., fot. // *CzasyPismo: o historii Górnego Śląska*. – 2014, nr 1, s. 66-71.
50. Wielka Wojna, mały region: pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej: studia i szkice / pod red. ..., Sebastiana Rosenbauma, Joanny Tofilskiej. – Katowice: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: Muzeum Historii Katowic ; Gliwice: Muzeum ; Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, 2014 – 192 s.: faks., fot., pl., portr., tab. ; 24 cm. – Tekst częśc. tł. z j. ang. – Indeks. – ISBN 978-83-7629-752-1.
51. Wstęp / Leokadia Drożdż, Annemarie Franke, ..., Michał Lis // W: *Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu* / pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. –

(Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 15-18. – ISBN 978-83-7126-302-6.

52. Wstęp / ..., Sebastian Rosenbaum, Joanna Tofilka // W: Wielka Wojna, mały region: pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej: studia i szkice / pod red. ..., Sebastiana Rosenbauma, Joanny Tofilskiej. – Katowice: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: Muzeum Historii Katowic ; Gliwice: Muzeum ; Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, 2014 – S. 7-10. – ISBN 978-83-7629-752-1.

53. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu ; red. nac. ... – T. 74. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 224 s.: fot., mapa, tab., wyk. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

54. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu ; red. nac. ... – T. 75. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 240 s.: faks., fot., mapy, portr., tab., wyk. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

LIS MICHAŁ

55. Główne hasła mniejszości niemieckiej w wyborach do organów samorządu terytorialnego województwa opolskiego w latach 1990-2010 // W: Polska między przeszłością a przyszłością: księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi dr. hab. Janowi Walczakowi / pod red. Jerzego Sielskiego, Jerzego Mizgalskiego, Jadwigi Hajduk ; Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. – Częstochowa: Wydaw. im. S. Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza, 2013. – Streszcz. ang. – S. 223-249. – ISBN 978-83-7455-324-7.

56. Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 258, [1] s.: il. ; 24 cm. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt., spis treści równol. pol., czes., niem. – Tekst czesc. czes., niem. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-302-6.

57. Instytut Śląski 1934-2014: (zarys dziejów) // W: 80 lat Instytutu Śląskiego / pod red. Katarzyny Widery ; wybór i koncepcja materiału ilustracyjnego Leokadia Drożdż, Bernard Linek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – S. 10-85: faks., fot. – ISBN 978-83-7126-305-7. – ISBN 978-83-7511-202-3.

58. Perspektywy pamiętania: wprowadzenie do dyskusji panelowej // W: Śląsk a europejskie systemy społeczne i gospodarcze / [red. tematyczni ..., Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 75). – Bibliogr. – S. 225-229.

59. Polska młodzież na Śląsku Opolskim – warunki trwania i zachowania tożsamości etnicznej w latach 1922-1939 // W: Między historią a polityką: Śląsk w przeobrażeniu europejskiej: studia i szkice dedykowane Profesorowi Edmundowi Nowakowi / pod red. Danuty Kisielewicz, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus ; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. UO, 2014. – S. 79-97. – ISBN 978-83-7395-628-5.

60-61. Róża Bednorz z Wróblów (20 X 1920 – 21 X 2014) // W: Śląsk a europejskie systemy społeczne i gospodarcze / [red. tematyczni ..., Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 75). – S. 239-240.

62. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych w 2013 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 27-32. – ISBN 978-83-7126-304-0.

63. Wieś śląska – zderzenie kultur / [red. tematyczni ..., Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 224 s.: fot., mapa, tab., wyk. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

64. Wstęp / Leokadia Drożdż, Annemarie Franke, Bernard Linek, ... // W: Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 15-18. – ISBN 978-83-7126-302-6.

MOJ MAGDALENA

65. Narodziny dzieci we wsi Krasiejów w latach 1867-1906. – Tab., wyk. – Streszcz. niem. // Kwartalnik Opolski 2013, nr 4, s. 57-67.

66-67. Indeks osobowy ; Indeks miejscowości // W: Colloquium Opole 2013: totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / pod red. Leokadii Drożdż, Annemarie Franke, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 249-255 ; 256-258. – ISBN 978-83-7126-302-6.

68. Totalitaryzm i pamiętanie: śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu / Bernard Linek, ... // Przegląd Zachodni. – R. 70, nr 2 (2014), s. 335-336.

PAŁYS PIOTR

69. Czechosłowacja wobec Serbołużyczan w dwudziestoleciu międzywojennym i w okresie II wojny światowej. – Streszcz. ang. // Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 12 (2013) [dr. 2014], s. 64-89.

70. Džesač lět pólsko-serbske towarstwo Pro Lusatia // Rozhlad: Serbski Kulturny Časopis. – Lět. 64, [ciš.] 4 (2014), s. 32-34.

71. Jak kształtowała się granica. – Fot. // Fabryka Silesia: kwartalnik. – 2014, nr 1, s. 13-17.

72. Kłodzkie w ekspertyzach dla warszawskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych z lat 1945-1947. – Streszcz. czes. // Kłodský Sborník. – [T.] 10 (2014), s. 103-113.

73. Listy Bogumiła Śwjeli do prof. Mikołaja Rudnickiego z 1947 r. // Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 12 (2013) [dr. 2014], s. 124-134.

74. Międzynarodowa konferencja naukowa: W 90- rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech: mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym // Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 12 (2013) [dr. 2014], s. 140-142.

75. Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945-1948 / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2014. – 466 s.: fot., mapy ; 25 cm. – Bibliogr. – Streszcz. w różnych jęz. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-301-9.

76. Problematyka łużycka na łamach „Ruchu Słowiańskiego” (1928-1939). – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 12 (2013) [dr. 2014], s. 32-63.

77. Přinošk k biografii Arnošta Černika // Rozhlad: Serbski Kulturny Časopis. – Lět. 64, [ciš.] 2 (2014), s. 34-37.

78. Rada Naukowa dla Spraw Łużycoznawczych // Lětopis: Zeitschrift für sorbische Sprache, Geschichte und Kultur. – Bd. 61, H. 2 (2014), s. 36-47.

79. Sprawozdanie z posiedzeń Rady Naukowej w 2013 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 8-9. – ISBN 978-83-7126-304-0.

80. Starania o zwolnienie jeńców narodowości serbołużyckiej z obozów odosobnienia w Polsce i Jugosławii w latach 1945-1948 // W: Między historią a polityką: Śląsk w przestrzeni europejskiej: studia i szkice dedykowane Profesorowi Edmundowi Nowakowi / pod red. Danuty Kisielewicz, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus ; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. UO, 2014. – S. 229-243. – ISBN 978-83-7395-628-5.

81. Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużycoznawcze / Stowarzyszenie Polsko Serbołużyckie Pro Lusatia, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego ; red. nacz. ... – T. 12. – Opole: SPS PL: IH UO, 2013 [dr. 2014]. – 143: fot., mapa. ; 21 cm. – Tekst częśc. niem. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – ISSN 1643-1931.

RAUZIŃSKI ROBERT

82. Ekonomiczno-społeczne skutki współczesnych migracji na przykładzie Śląska Opolskiego / Romuald Jończy, ..., Diana Rokita-Poskart // W: Dekada członkostwa Polski w UE: społeczne skutki emigracji Polaków po 2004 roku / red. nauk. Magdalena Lesińska, Marek Okólski, Krystyna Slany, Brygida Solga ; Studia Migracyjne, Ośrodek Badań nad Migracjami UW, Komitet Badań nad Migracjami PAN. – Warszawa: Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego 2014. – Bibliogr. – S. 233-245. – ISBN 978-83-235-1611-8.

83. Jak powstrzymać wyludnianie się Śląska Opolskiego // Instytut Idei. – 2014, nr 7, Jak się (samo)rządzić ?, s. 82-84.

84. Poziom wykształcenia społeczeństwa Śląska Opolskiego na tle kraju w świetle sytuacji demograficznej w latach 2002-2011 / ..., Kazimierz Szczygielski ; Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej. Sekcja Regionalnych Badań Społecznych, Politechnika Opolska. Wydział Ekonomii i Zarządzania. – Opole: Oficyna Wydawnicza PO, 2014. – 79 s.: il. (w tym kolor.) ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-64056-78-9.

85. Procesy demograficzne na Śląsku Opolskim ze szczególnym uwzględnieniem wsi w latach 1950-2035: aspekty narodowościowe, społeczne i przestrzenne. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Wieś i Rolnictwo. – 2014, nr 1, s. 45-62 : mapy, tab.

86. Przemiany społeczno-demograficzne na Śląsku w latach 2002-2011 oraz ich implikacje prognostyczne / ..., Agata Zagórska // W: Edukacja w świetle przemian współczesnego rynku pracy: wybrane problemy / red. nauk. Dorota Kotlorz. – Katowice: Wydaw. UE, 2014. – (Studia Ekonomiczne: zeszyty naukowe wydziałowe / Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach ; 197). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 22-33: mapy, tab.

87. Regionalna i lokalna polityka społeczna wobec starości na Śląsku Opolskim do 2035 roku / ..., Kazimierz Szczygielski. – Streszcz. czes., niem. – Bibliogr. // Rocznik Łubowicki. – [T.] 11 (2013) s. 163-176: tab.

SOCHACKA STANISŁAWA

88. Imiona i nazwiska Żydów śląskich jako językowe świadectwa mieszania się kultur i obyczajowości // W: *Wieś śląska – zderzenie kultur* / [red. tematyczni Michał Lis, Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 039-3355 ; t. 74). – Streszcz. ang., niem. – S. 131-142.

89-90. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska. T. 16, Wrzesień-Żytnów / pod red. ... ; [t. przygot. ... – kier., Monika Choroś, Lucja Jarczak] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. –198 s. ; 25 cm. – Bibliogr. – Wstęp także ang., niem. – ISBN 978-83-7126-300-2. – ISBN 978-83-7511-196-5.

91. Znaczenie toponomastykonu śląskiego dla interdyscyplinarnych badań regionalnych. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // *Polonica*. – T. 24 (2014), s. 183-190.

92. Związki toponimii Ziemi Kłodzkiej z językiem i historią Czech. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // *Bohemistyka*. – R. 14, nr 1 (2014), s. 48-63.

SOLGA BRYGIDA

93. Demograficzne konsekwencje migracji / Agnieszka Fihel, ... // W: *Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski: raport Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk* / aut. raportu Marta Anacka [i in.] ; koordynacja Krystyna Slany, ... ; Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa: KBNM PAN, 2014. – S. 18-22: mapa, wyk. – ISBN 978-83-940012-0-9.

94. Ewolucja procesów migracyjnych na Śląsku Opolskim w kontekście europejskim: identyfikacja głównych tendencji na tle przemian demograficznych / Krystian Heffner, ... // W: *Śląsk a europejskie systemy społeczne i gospodarcze* / [red. tematyczni Michał Lis, ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 75). – Streszcz. ang., niem. – S. 71-87: mapy., wyk.

95. The importance of international return migration in rural development // W: *Rural development and EU cohesion policy* / ed. Wioletta Kamińska, Krystian Heffner ; Polish Academy of Sciences. Committee for Spatial Economy and Regional Planning. – Warsaw: Polish Academy of Sciences. Committee for Spatial Economy and Regional Planning, 2014. – (Studia Regionalia, ISSN 0860-3375 ; vol. 39). – Bibliogr. – S. 101-111: mapa, wyk. – ISBN 978-83-63563-46-2.

96. Polityka migracyjna Polski / Henryk Chałupczak, Grażyna Firlit-Fesnak, Magdalena Lesińska, ... // W: *Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski: raport Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk* / aut. raportu Mar-

ta Anacka [i in.] ; koordynacja Krystyna Slany, ... ; Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa: KBnM PAN, 2014. – S. 56-59. – ISBN 978-83-940012-0-9.

97. Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski: raport Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk / aut. raportu Marta Anacka [i in.] ; koordynacja Krystyna Slany, ... ; Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa: KBnM PAN, 2014. – 75 s.: mapy, tab., wyk. ; 30 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-940012-0-9.

98. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Regionalnych oraz Pracowni Badań Społecznych w roku 2013 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2014. – S. 33-36. – ISBN 978-83-7126-304-0.

99. Wieś śląska – zderzenie kultur / [red. tematyczni Michał Lis, ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – 224 s.: fot., mapa, tab., wyk. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

100. Wprowadzenie / Magdalena Lesińska, Marek Okólski, Krystyna Slany, ... // W: Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski: raport Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk / aut. raportu Marta Anacka [i in.] ; koordynacja Krystyna Slany, ... ; Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa: KBnM PAN, 2014. – S. 5-11. – ISBN 978-83-940012-0-9.

101. Zmieniająca się rola migracji zagranicznych w rozwoju regionów w Polsce / Krystian Heffner, ... // W: Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski: raport Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk / aut. raportu Marta Anacka [i in.] ; koordynacja Krystyna Slany, ... ; Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa: KBnM PAN, 2014. – S. 42-44. – ISBN 978-83-940012-0-9.

SZCZYGIELSKI KAZIMIERZ

102. Poziom wykształcenia społeczeństwa Śląska Opolskiego na tle kraju w świetle sytuacji demograficznej w latach 2002-2011 / Robert Rauziński, ... ; Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej. Sekcja Regionalnych Badań Społecznych, Politechnika Opolska. Wydział Ekonomii i Zarządzania. – Opole: Oficyna Wydawnicza PO, 2014. – 79 s.: il. (w tym kolor.) ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-64056-78-9.

103. Stan i perspektywa zmian w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym jako wyzwanie dla programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim // W: Społeczny wymiar starości ze szczególnym uwzględnieniem Śląska

Opolskiego / red. Marta Rostropowicz-Miśko, Kamila Kasperska-Kurzawa. – Opole ; Łubowice: Wydaw. Editio Silesia, 2014. – (Śląsk w Europie – Schlesien in Europa – Slezsko v Evropě ; nr 8). – S. 101-112. – ISBN 978-83-930417-7-0.

WIDERA KATARZYNA

104. 80 lat Instytutu Śląskiego / pod red. ... ; wybór i koncepcja materiału ilustracyjnego Leokadia Drożdż, Bernard Linek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – 117, [1] s.: il., portr. ; 17 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-305-7. – ISBN 978-83-7511-202-3.

105. Skład Rady Naukowej i zatrudnienie w 2013 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2014. – S. 5-7: tab. – ISBN 978-83-7126-304-0.

106. Słowo wstępne // W: 80 lat Instytutu Śląskiego / pod red. ...; wybór i koncepcja materiału ilustracyjnego Leokadia Drożdż, Bernard Linek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2014. – S. 7-9. – ISBN 978-83-7126-305-7. – ISBN 978-83-7511-202-3.

107. Wybrane aspekty specjalizacji województwa opolskiego w kontekście wskazywania smart specialisation (na przykładzie rolnictwa) / Mirosława Szewczyk, ..., Agnieszka Tłuczak // W: Procesy demograficzno-społeczne, zawodowe i agrarne ludności wiejskiej w latach 2002-2012: wybrane problemy na przykładzie województwa opolskiego: praca zbiorowa / pod red. nauk. Kornelii Polek-Duraj. – Opole: Oficyna Wydawnicza PO, 2014. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 380). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 107-131: tab., wyk. – ISBN 978-83-64056-63-5.

WIECZOREK ROBERT

108. Działalność wydawnicza w roku 2013 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2013 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2014 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 41. – ISBN 978-83-7126-304-0.

WYDERKA BOGUSŁAW

109. Dynamika zmian językowych na Śląsku // W: Wieś śląska – zderzenie kultur / [red. tematyczni Michał Lis, Brygida Solga] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – (Studia Śląskie, ISSN 039-3355 ; t. 74). – Streszcz. ang., niem. – S. 143-149.

110. O dawnej gwarze Sułkowa // W: Feliks Steuer: życie i dzieło człowieka pogranicza: praca zbiorowa / pod red. Tomasza Kiziaka. – Zabrze: Wydaw. Illustris, 2014. – S. 27-40. – ISBN 978-83-936911-8-0.

Ewa Golec

